

Pregled smještajnih kapaciteta na području Plitvičkih jezera

Ferderber, Mario

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:576566>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-26**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Mario Ferderber

**PREGLED SMJEŠTAJNIH KAPACITETA NA PODRUČJU
PLITVIČKIH JEZERA**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, rujan 2016.

Mario Ferderber

**PREGLED SMJEŠTAJNIH KAPACITETA NA PODRUČJU
PLITVIČKIH JEZERA**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove turizma
Mentor: Mateja Petračić, dipl. oec.
Matični broj studenta: 0618608017

Karlovac, rujan 2016.

SADRŽAJ

ZAHVALA.....	III
SAŽETAK.....	IV
SUMMARY	V
1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	1
2. PLITVIČKA JEZERA KAO TURISTIČKA DESTINACIJA	2
2.1. Opći podaci o Plitvičkim jezerima	3
2.2. Znamenitosti na području Plitvičkih jezera	4
2.3. Znamenitosti u okolici Plitvičkih jezera	5
2.4. Aktivnosti na području i u okolici Plitvičkih jezera	10
2.5. Analiza postojećeg stanja aktivnosti i mogućnosti za budući razvoj područja Plitvičkih jezera i okolice.....	11
3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
3.1. Kategorizacija smještajnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj	14
3.1.1. Ugostiteljski objekti iz skupine „Hoteli“	15
3.1.2. Ugostiteljski objekti iz skupine „Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj“	17
3.2. Smještajni objekti u vlasništvu nacionalnog parka Plitvička jezera.....	19
3.2.1. Hoteli.....	19
3.2.2. Kampovi u vlasništvu nacionalnog parka Plitvička jezera	22
3.3. Smještajni objekti u privatnom vlasništvu na području Plitvičkih jezera	24
3.3.1. Hoteli.....	24
3.3.2. Kampovi.....	25
3.4. Privatni smještaj na Plitvičkim jezerima	26

3.5. SWOT analiza smještajnih objekata u nacionalnom parku Plitvička jezera	27
4. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA U NACIONALNOM PARKU PLITVIČKA JEZERA U PERIODU OD 2012. DO 2015. GODINE	30
4.1. Analiza ostvarenog turističkog prometa u hotelskom smještaju nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine.....	30
4.2. Analiza ostvarenog turističkog prometa u kampovima nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine.....	33
4.3. Analiza ostvarenog turističkog prometa u privatnom smještaju nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine.....	35
4.4. Smjernice i mogućnosti u budućem razvoju smještajnih kapaciteta na području nacionalnog Plitvička jezera	37
5. ZAKLJUČAK	38
POPIS LITERATURE	40
POPIS TABLICA.....	42
POPIS GRAFIKONA	43
POPIS ILUSTRACIJA.....	44

ZAHVALA

Veliko hvala mentorici Mateji Petračić, dipl. oec., što mi je svojim savjetima i znanjem uvelike olakšala pisanje ovog završnog rada.

Također, zahvaljujem se i svim profesorima i asistentima Stručnog studija ugostiteljstva, Veleučilišta u Karlovcu s kojima sam surađivao tijekom studija.

Jedno veliko hvala upućujem svojim roditeljima koji su kroz sve ove godine imali toliko vjere i strpljenja te što su mi pružili toliko ljubavi i podrške.

SAŽETAK

Ovaj završni rad bavi se pregledom smještajnih kapaciteta na području nacionalnog parka Plitvička jezera, pa su tako analizirani smještajni kapaciteti koji su u vlasništvu nacionalnog parka, kao i oni koji su u privatnom vlasništvu. Na temelju prikupljenih podataka izrađena je SWOT analiza u kojoj autor nastoji prepoznati pozitivne i negativne strane, te iznosi svoje prijedloge za poboljšanje trenutnog stanja. Budući da se Plitvička jezera nalaze na granici dviju regija Republike Hrvatske - Like i Korduna, podatke je trebalo prikupiti uz pomoć turističke zajednice Plitvička jezera i turističke zajednice Rakovica, te ih objediniti u jednu cjelinu. Rad se također bavi i pregledom turističkih aktivnosti na području Plitvičkih jezera. Autor također analizira trenutno stanje turističkih aktivnosti, te iznosi svoje prijedloge za njihovo proširenje.

Ključne riječi: Plitvička jezera, smještajni kapaciteti, SWOT analiza, turističke aktivnosti

SUMMARY

This thesis deals with the overview of accommodation facilities in the area of Plitvice Lakes National Park, therefore the author has analysed accommodation facilities which are in jurisdiction of the national park as well as accommodation facilities that are in the private ownership. Based on collected information the author has created an SWOT analysis in which he tries to recognize positive and negative sides, and carries out his own proposal regarding the improvement of current condition. Because the Plitvice Lakes are situated on the borderline of two Croatian regions – Lika and Kordun, author had to collect the information from tourist board Plitvice Lakes as well as from tourist board Rakovica, and create a single unity. Author has also analysed current situation regarding the tourist activities in the area and has also carried out his own proposal regarding the improvement of current condition.

Keywords: Plitvice Lakes, accommodation facilities, SWOT analysis, tourist activities.

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je smještajna ponuda nacionalnog parka Plitvička jezera. Cilj rada je prikazati i analizirati postojeću smještaju ponudu nacionalnog parka Plitvička jezera i njegove okolice.

1.2. Izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka

Pri izradi ovog završnog rada korištena je stručna literatura iz područja turizma i hotelijerstva, internet izvori, stručni članci, prezentacije nastavnih materijala i sl.. Pri izradi rada korištena je metoda istraživanja za stolom dok su podaci obrađeni metodom komparacije, deskripcije, analize i sinteze.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad je podijeljen na pet glavnih poglavlja. U uvodu se definiraju predmet i cilj rada, izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka te struktura rada. Drugo poglavlje donosi osnove informacije o Plitvičkim jezerima, znamenitostima i aktivnostima na Plitvicama i okolici, te analizu postojećeg stanja i mogućnosti za daljnji razvoj. Treće poglavlje govori o hotelijerstvu i osnovnim ugostiteljskim objektima za smještaj u Republici Hrvatskoj, te donosi SWOT analizu smještajnih kapaciteta u nacionalnom parku Plitvička jezera. Četvrto poglavlje donosi analizu turističkog prometa u nacionalnom parku Plitvička jezera u periodu od 2012. do 2015. godine. Rad završava zaključnim razmatranjem.

2. PLITVIČKA JEZERA KAO TURISTIČKA DESTINACIJA

Nacionalni park Plitvička jezera ne samo da je najposjećeniji nacionalni park u Hrvatskoj već je jedan od najposjećenijih nacionalnih parkova u Europi. Plitvička jezera svake godine posjeti više od milijun posjetitelja, pa je tako nacionalni park 2014. godine posjetilo 1.184.449 posjetitelja, a već 2015. godine ta brojka je porasla za gotovo 200 000, pa tako službeni podatak govori da je Plitvička jezera posjetilo rekordnih 1.357.304 posjetitelja. Da nacionalni park Plitvička jezera iz godine u godinu postaje sve omiljeniji i posjećeniji u prilog govori i podatak o milijuntom posjetitelju koji je 2015. godine dočekan čak 18 dana ranije nego 2014. godine. Ono što je posebno značajno jest porast, ne samo broja posjetitelja, nego i noćenja u predsezoni. Broj posjetitelja veći je za 53,7% u odnosu na predsezonu 2014. godine, a u smještajnim kapacitetima parka ostvareno je povećanje od 50,6% noćenja.¹

Slika 1. Nacionalni park Plitvička jezera

Izvor: Vlastita kolekcija autora (18.5.2016.)

Navedeni podaci govore da Plitvička jezera kao destinacija imaju veliki potencijal, no isto tako se treba uzeti u obzir da netaknuta priroda ne može izdržati puno veći broj posjetitelja od ovoga kojeg sada ima. Stoga je stavljen naglasak na upravu nacionalnog parka da proširi turističku ponudu kako bi se rasteretila posjećenost područja isključivo oko samih jezera.

¹ Nacionalni park Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr (26.5.2016.)

Prostora za to svakako ima, budući da jezera zauzimaju svega 1% ukupne površine nacionalnog parka. Ono što je manje poznata činjenica jest da se u preostalim 99% nalazi i Čorkova Uvala, jedna od najstarijih prašuma Europe.² Osim Čorkove Uvale, tu se nalazi i Vila Izvor, poznata i kao „Vila 99“ koja je 1953. godine izgrađena na izvoru potoka Plitvice kao odmaralište za potrebe Josipa Broza Tita. Vila su izgradili zatvorenici sa Golog otoka, iz Gradiške, Lepoglave i Mitrovice. Naziv „Vila 99“ dobila je po tome što joj je temelje ukopalo 99 zatvorenika tadašnjeg političkog sistema. Vila je izgrađena od kamena škriljevca koji je za tu prigodu posebno doveden s planine Medvednice pored Zagreba. Obložena je najkvalitetnijom hrastovinom, a unutrašnjost je u potpunosti popločena mramorom. Bio je to objekt koji je imao veliku salu za bal, kino dvorane, kuglanu, apartmane za goste i svakako ima potencijala za turističku valorizaciju.

2.1. Opći podaci o Plitvičkim jezerima

Nacionalni park Plitvička jezera je najveći, najposjećeniji i najstariji nacionalni park u Republici Hrvatskoj. Nacionalnim parkom proglašen je 8. travnja 1949. godine, a 30 godina kasnije, 1979. godine, zbog jedinstvenosti, prirodne ljepote i vrijednosti UNESCO ga je uvrstio na Listu svjetske prirodne baštine.³ Ono što ga čini posebnim su veličanstvenih 16 jezera, koja se stepenasto prelijevaju i silaze jedno u drugo u nizu od 5.460 m zračne linije. Jezera se dijele na Gornja i Donja jezera. Gornja jezera su: Prošćansko jezero, Ciginovac, Okrugljak, Batinovac, Veliko jezero, Malo jezero, Vir, Galovac, Milino jezero, Gradinsko jezero, Veliki Burget i Kozjak. Donja jezera su: Milanovac, Gavanovac, Kaluđerovac i Novakovića Brod. U donjim jezerima nalazi se i najveći slap u Hrvatskoj, Veliki slap, visok 78 m.

Nacionalni park se prostire na ukupno 29.685 hektara, a pored jezera diči se i veličanstvenim šumama, slapovima, špiljama i izvorima.⁴ U Parku je registrirano čak 1.267 različitih biljnih vrsta od čega čak 50 vrsta orhideja, 321 vrsta leptira, 157 vrsta ptica i 20 vrsta šišmiša, dok u bogatoj fauni posebno mjesto zauzimaju najveće europske zvijeri: smeđi medvjed, vuk i ris. Izvanvremenska ljepota učinila je Nacionalni park Plitvička jezera nezaobilaznom točkom na karti svih posjetitelja Republike Hrvatske.

² Nacionalni park Plitvička jezera, op.cit, 27.5.2016.

³ Croatia link, www.croatialink.com (27.5.2016.)

⁴ Ibidem.

2.2. Znamenitosti na području Plitvičkih jezera

Na području Plitvičkih jezera nalazi se i nekoliko povijesnih znamenitosti koje svakako mogu pronaći svoje mjesto u daljnjem razvoju i diverzifikaciji turističke ponude na području Plitvičkih jezera. Znamenitosti se odnose na Spomen obilježje pogibije Josipa Jovića, prve hrvatske žrtve Domovinskog rata, te na slapove Milke Trnine, hrvatske operne umjetnice.

Spomen obilježje pogibije Josipa Jovića

Srpske paramilitarne formacije su 31. ožujka 1991. godine pokrenule tzv. „balvan revoluciju“ na području Plitvičkih jezera, izražavajući nezadovoljstvo odvajanjem Republike Hrvatske od tadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Nakon što su formacije blokirale cestovni promet rušenjem balvana s obližnjih litica po državnoj cesti, pokrenuta je intervencija hrvatskih redarstvenih snaga kako bi se uspostavio red i mir na tom području. Tada, na samom začetku Domovinskog rata poginuo je hrvatski redarstvenik Josip Jović.

Njemu u čast Republika Hrvatska je podignula spomen obilježje na području Plitvičkih jezera na koje svake godine predstavnici vlasti, ali i svi ostali građani Republike Hrvatske, dolaze polagati vijence i paliti svijeće kako bi mu odali počast. Spomen obilježje bi moglo biti jedno od mjesta koje se može uključiti u organizirane turističke ture i gdje bi se turistima mogao prenijeti dio hrvatske povijesti, posebice dijela vezanog za Domovinski rat i stjecanje neovisnosti Republike Hrvatske.

Slapovi Milke Trnine

Slapovi Milke Trnine smješteni su između jezera Milanovac i Gavanovac, a dobili su naziv po slavnoj hrvatskoj opernoj divi svjetski poznatog glasa, koja je dio svojih prihoda koje je ostvarivala na koncertima diljem svijeta donirala Plitvičkim jezerima za izgradnju i očuvanje staza i zaštitu prirode unutar parka. Iz tog razloga posvećena su joj, po mnogima, najljepša slapišta na Donjim jezerima. Njoj u čast izgrađena je i spomen ploča pored tih slapova.

Slapovi Milke Trnine imaju poseban šarm, zbog laganijeg prijelaza vode od jezera prema bujici djeluju mirnije i senzualnije, prolaz vode poput tekućeg stakla pruža pravu umjetničku inspiraciju. Osim ljepote samih slapova, u njihovoj blizini nalazi se i veći broj stabala tise.

Tisa je najzaštićenija europska vrsta drveta. Da bi se mogla razmnožavati moraju biti prisutna i ženska i muška stabla. Plod tise impozantne je crvene boje s malom crnom košticom u sredini i vrlo je otrovan. Plod je poseban i po tome što ga može jesti samo jedna vrsta ptice – drozd.⁵

2.3. Znamenitosti u okolici Plitvičkih jezera

Plitvička jezera nalaze se na granici dvije hrvatske regije - Like i Korduna, području poznatom po krškom krajoliku, špiljama i bogatstvu vode. Dio tog krajolika je uspješno turistički valoriziran, pa su za posjetitelje otvorene sve poznatije Baraćeve Špilje, te etno selo Rastoke. Isto tako, to je područje imalo bitnu ulogu u hrvatskoj povijesti jer su na njemu obitavale poznate plemićke obitelji i gradile svoje utvrde. Jedna od njih je i kula Stari Grad koja je u ljetno vrijeme otvorena za posjetitelje. Uz sve to, ovo je područje također bilo i strateški značajno u obrani Hrvatske za vrijeme Osmanskih osvajanja koji su na ovom području pokušavali probiti put do Beča, ali su uvijek nailazili na otpor Hrvata. Upravo radi toga papa Lav X. u pismu hrvatskom banu Petru Berislaviću Hrvatsku naziva latinskim nazivom „Antemurale Christianitatis“ odnosno „Predziđe kršćanstva“.⁶ Na ovim područjima se dogodila i poznata Krbavska bitka u kojoj je za slobodu Hrvatske živote izgubilo na desetke tisuća ljudi. Njima u sjećanje izgrađena je Crkva hrvatskih mučenika u mjestu Udbina, nekada poznatoj utvrdi u kojoj je stolovao Krbavski biskup, a danas je to naselje sa svega 700-tinjak stanovnika.

Baraćeve špilje

Baraćeve špilje ime su dobile po mađarskoj riječi *barát* što bi značilo „prijateljski“. Naime, za vrijeme Austro-Ugarske monarhije, u Baračovom perivoju, bila je situirana mađarska vojska koja je blisko surađivala s lokalnim stanovništvom. Budući da je stanovništvo bilo prijateljski raspoloženo prema njima, oni su odlučili dati ime špiljama te su ih nazvali „Prijateljske špilje“. Za turiste su Baraćeve špilje prvi puta su otvorene davnog 14. kolovoza 1892. godine. Poslije 2. svjetskog rata Baraćeve špilje gotovo da su turistički bile zaboravljene, zapuštene i po broju posjeta i po održavanju, iako su tragovi uređenja još i danas vidljivi. U sklopu svog programa zaštite, pristupilo se revitalizaciji Gornje Baraćeve špilje te je ista ponovno uređena i otvorena

⁵ Nacionalni park Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr (27.5.2016.)

⁶ Portal hrvatskog kulturnog vijeća, www.hkv.hr (27.5.2016.)

za posjetitelje u srpnju 2004. godine, nakon 112 godina. U Rakovici ima oko 150 špilja i većina ih se još uvijek istražuje. Neke od njih, koje su na većoj dubini, bogate su vodom, dok su druge ispunjene sigama i arheološkim ostacima. Zbog nepristupačnosti terena, jedne od rijetkih špilja koje su dostupne za posjetitelje su upravo Baraćeve špilje. Na ovom lokalitetu nalaze se četiri špilje: Donja, Gornja, Nova i izvor Baraćevec koji je isto tako špilja. U Donjoj Baraćevoj špilji po prvi su puta pronađene, opisane i imenovane dvije životinje, odnosno špiljski kukci. Špilja zbog toga ima status tipskog lokaliteta, odnosno mjesta gdje je po prvi puta ustanovljena neka nova, do tada nepoznata životinja te pristup turistima nije dozvoljen (područje NATURA 2000).⁷

Slika 2. Unutrašnjost Gornje Baraćeve špilje

Izvor: Najbolje u Hrvatskoj by Vikendplaner.info, www.najboljeuhrvatskoj.info (12.5.2016.)

Špilje su u prošlosti oduvijek služile ljudima kao mjesta boravka te kao skloništa od vremenskih nepogoda ili drugih opasnosti. Ova je špilja posebno služila u doba turskih osvajanja. O tome da su se ljudi sklanjali u nju svjedoče ostaci dva zida na njenom ulazu kao i drugi arheološki nalazi u njoj. Gradnjom zida na njenom ulazu špilja je služila kao utvrda za lokalno stanovništvo. Godine 1877. pronađeni su prvi fosili špiljskog medvjeda, koji su pronađeni i u kasnijim iskopavanjima tijekom 20. stoljeća. Špiljski medvjed je životinja koja je izumrla prije približno 20 000 godina, a svojom je veličinom nadmašivao sve današnje

⁷ Baraćeve Špilje, www.baraceve-spilje.hr (26.5.2016.)

medvjede, uključujući i američkog grizlija i polarnog medvjeda. Zanimljivo je da je unatoč svojoj veličini, ogromnim zubima i kandžama, bio isključivi biljojed.

Najzanimljiviji nalazi fosilnih kostiju i zuba u špiljama uslijedili su kada su počela iskopavanja u dijelu špilje koji se naziva Zmajevu ždrijelo. Ti su radovi još uvijek u tijeku, a do sada su ustanovljeni ostaci špiljskog medvjeda, špiljskog lava, leoparda, hijene, vuka, nosoroga, jelena, divlje svinje te nekih manjih životinja. Procijenjena starost ovih nalaza je oko 50 000 godina, što ih smješta u vrijeme pleistocena, tj. ledenog doba. Ostaci ovih životinja pronađeni su u špilji jer su kao špiljski medvjedi hibernirali u njoj, ili su poput lavova, hijena, leoparda i vukova dolazili ovdje tražeći sklonište gdje su na miru mogli pojesti svoj plijen. U špiljama i jamama vladaju uvjeti bitno različiti od onih na površini. Za razliku od površinskih dnevnih i godišnjih izmjena, u podzemlju su uvjeti konstantni. U Baraćevoj špilji temperatura je uvijek oko 9 Celzijevih stupnjeva, a vlaga oko 100%, bez obzira na doba dana ili godine. Baraćeve špilje također su važno stanište za dvije vrste šišmiša – *Rhinolophus hipposideros* i *Myotis myotis*.⁸

Drežnik Grad

Selo Drežnik sa svojim starim gradom nalazi se jugoistočno od Rakovice ili sjeveroistočno od Plitvica na cesti koja se od glavne slunjsko-plitvičke prometnice odvaja i vodi preko Drežnika i Ličkog Petrovog Sela prema Bihaću. To je stara srednjovjekovna prometnica koja je povezivala srednjovjekovni hrvatski grad Bihać i Bihaćko Pounje sa sjevernijim krajevima Hrvatskog Kraljevstva. Ta cesta kao i drežnička utvrda bila je vrlo značajna i kasnije u vrijeme protuturskih obrambenih ratova, sve do pada Bihaća pod tursku okupaciju 1592. godine, ali i poslije, nakon oslobođenja Drežnika. Tada je, nakon posljednjeg velikog oslobodilačkog rata, te nakon konačne uspostave novih povijesnih granica između Hrvatske i Bosne, Drežnik postao pograničnom utvrdom na hrvatskoj strani granice, nasuprot Izačiću i Bihaću, koji su ostali i nadalje pod turskom vlašću. Takav granični položaj Drežnik ima sve do današnjeg vremena. Povijesno ime Drežnika zapisano je u ispravama već u 12. stoljeću, i to najprije u crkvenim ispravama toga vremena. Župa Drežnik se prvi puta spominje na Splitskom saboru 1185. godine, kada je kao crkveno područje stavljeno pod upravu novoustrojene biskupije u Krbavi.

⁸ Baraćeve Špilje, op.cit, 26.5.2016.

Zapisano je to ovom odlukom: „*Krbavski biskup neka ima svoje sjedište u Krbavi i neka ima ove župe: Krbavu, pola Like, Novigrad, Drežnik, Plase i Modrušu.*“ Drežnik je dakle bio prostor crkvene upravne jedinice, teritorijalna feudalna zajednica Županije drežničke. Isto je ime imalo i staro hrvatsko naselje, glavno naselje toga prostora, a kasnije je to ime dobio i nosio utvrđeni feudalni grad Drežnik Grad. Nakon što su knezovi Krčki-Frankopanski došli u posjed Drežnika 1323. godine, dakle cijeloga područja od Plitvica pa tokom rijeke Korane do Drežnika, Tršca i Slunja, počinje jedno novo vrijeme Drežnika, mnogo prisutnije u srednjovjekovnoj, a zatim posebno, u novovjekovnoj hrvatskoj povijesti. To je vrijeme snažnijeg frankopanskog djelovanja, te gospodarskoga i demografskoga rasta toga kraja. Bilo je to razdoblje mirnijega življenja u trajanju duljem od jednog stoljeća, sve do nemirnih vremena koja počinju u tom dijelu Hrvatske nakon propasti Bosanskog Kraljevstva 1463. godine i prvih upada turskih pljačkaških vojski u južne krajeve Hrvatske. Upravo iz tih razloga kneževi Frankopani odlučuju utvrditi gradove i naselja na tom području te izgraditi obrambenu kulu.⁹

Iako, nažalost, u povijesnim spisima nigdje ne piše točna godina izgradnje utvrde Drežnik, sve informacije govore da je utvrda izgrađena potkraj 15. stoljeća. Međutim, u sljedećih gotovo tri stoljeća utvrda Drežnik bivala je naizmjenice osvajana i ponovno oslobođana od turskih napada sve do 1788. godine kada ju osvaja krajiška vojna posada na čelu sa zapovjednikom Jurjem Križanićem i otad ostaje unutar granica današnje Hrvatske. Nakon što je kasnijih godina utvrda izgubila ulogu jer više nije bila potrebna u obrambene svrhe, pretpostavlja se da ju je vojska prodala u privatne svrhe i otada biva gotovo potpuno devastirana. Njezin položaj i ostatke zidina istražuje Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture Republike Hrvatske, konzervatorski ured u Karlovcu, koji u zadnji čas spašavaju od propadanja barem donekle sačuvanu kružnu kulu drežničkog utvrđenog grada.

Rastoke

Rastoke su vodeničarsko naselje nastalo na mjestu gdje se spajaju dvije rijeke – Korana i Slunjčica. Smještene su na državnoj cesti D1 između Karlovca i Plitvičkih jezera. Zbog svojih prirodnih ljepota i povijesne tradicije Rastoke su 1962. godine uvrštene pod zaštitu Državne

⁹ Turistička zajednica općine Rakovica, www.rakovica-touristinfo.hr (26.5.2016.)

uprave za zaštitu kulturne i povijesne baštine, a zbog mnoštva manjih i većih slapova te bistre vode nerijetko se nazivaju i „Plitvice u malom“. Prema povijesnim spisima, Rastoke se prvi puta spominju u 17. stoljeću, a značajnije naseljavanje toga područja bilježi se krajem 19. i početkom 20. stoljeća.¹⁰

Zbog brojnih mlinova izgrađenih na slapovima rijeke, u Rastokama se danonoćno mljelo žito iz obližnjih sela. Mlinovi su bili glavni izvor zarade, a s obzirom da je mjesto smješteno na glavnoj cesti – poveznici južne i sjeverne Hrvatske, bilo je sjecište raznih nakupaca i trgovaca stokom. Nažalost, ratni vihori kao i mnoge druge društvene nevolje uništavali su Rastoke i uvijek ih vraćale na početak. Iako su ljudi morali odlaziti, priroda je uvijek ostajala i prkosila svojom osebnjuošću. Tijekom Domovinskog rata Rastoke su potpuno uništene i devastirane, no obnovljene su uz pomoć Ministarstva obnove i razvitka.¹¹

Slika 3. Rastoke

Izvor: Mapio, mapio.net (15.5.2016.)

Danas su se u Rastoke vratila sva domaćinstva, a ima ih oko 30-tak. Želja im je da ponovno pokrenu vodenice i gospodarstveni život.¹² Preduvjet za to stvoren je prošle godine izgradnjom kanalizacije koja je bila poprilična prepreka turističkoj valorizaciji mjesta. Većina domaćinstava danas krenula je u iznajmljivanje soba za turiste što se pokazalo kao pun pogodak budući da Rastoke iz godine u godinu posjećuje sve više turista, najviše zbog blizine

¹⁰ Grad Slunj, www.slunj.hr (27.5.2016.)

¹¹ Pod Rastočkim krovom obitelji Holjevac, www.slunj-rastoke.com (27.5.2016.)

¹² Ibidem.

svjetski poznatih Plitvičkih jezera koja su gostima primarna turistička destinacija pa Rastoke posjećuju su u neposrednoj blizini, udaljene svega 30-ak kilometara. Međutim, valja napomenuti da Rastoke polako postaju i turistička atrakcija sama za sebe, naročito kod turista s azijskog kontinenta koji se odlučuju na putovanje kroz Hrvatsku državnom cestom D1 kako bi vidjeli Rastoke.

2.4. Aktivnosti na području i u okolici Plitvičkih jezera

Suvremeni turist, pored glavne turističke atrakcije, traži još i dodatne aktivnosti u blizini turističke destinacije, stoga se posljednjih nekoliko godina i na Plitvičkim jezerima pojavljuje sve više turističkih aktivnosti. Osim uređenih šetnica, u neposrednoj blizini Plitvica otvorene su sljedeće aktivnosti: jahanje konja, bicikliranje, zipline, offroad ATV ture, rafting i kayaking.¹³

Jahanje konja moguće je u mjestu Jelov Klanac. Ranč Jelov Klanac nudi 4 vrste usluga, a to su: škola jahanja, terensko jahanje, jednodnevni izleti i višednevne jahaće ture. Škola jahanja namijenjena je početnicima. Terensko jahanje obuhvaća jahanje u blizini ranča i traje 1-3 sata. Jednodnevni izleti traju 5-7 sati i to su izleti do Baračevih špilja i do Plitvičkih jezera. Višednevne jahaće ture traju 2 do 4 dana jahanja (35-40km dnevno). Na tim turama gosti obilaze NP Plitvička jezera, ali i doline rijeka Gacke i Like, te nacionalni park Sjeverni Velebit.

Budući da okolicu Plitvičkih jezera sačinjavaju sela, biciklirati je moguće gotovo posvuda osim unutar samog nacionalnog parka. Posebno zanimljiva je uređena biciklistička karta kojom se obilazi kula stari grad i Baračeve špilje.

U okolici Plitvičkih jezera organiziraju se i Quad avanture. Quad avanture sačinjava vožnja preko livada, kroz šume i off-roadputeve, prolazak motorima preko rijeke Korane sa pauzama za kupanje. Potom nastavak putevima u istraživanje napuštenih sela Korduna nakon čega slijedi posjet srednjovjekovnim utvrdama sa prekrasnim pogledom na panoramu grada Slunja i prolazak kroz vodeni biser Rastoke. Postoje 3 vrste tura: kratka tura, poludnevni izlet i cjelodnevni izlet. Kratka tura duga je 12 kilometara, od čega 5 km vožnja kroz šumu, 5 km po makadamu i 2 km po asfaltu. Poludnevni izlet dug je 22 kilometra, od čega 10 km vožnja kroz

¹³ Turist Grabovac, www.kamp-turist.hr (27.5.2016.)

šumu, 10 km po makadamu i 2 km po asfaltu. Cjelodnevni izlet dug je 40km i u njega je, uz kupanje, uključen i ručak u neograničenim količinama.

Rafting je vrsta sporta koji se obično odvija na rijeci, gdje se grupa od 4 do 10 ljudi spušta gumenim čamcem niz riječne brzace, s ciljem uzbuđenja, avanture i druženja. Rafting je, iako spada u skupinu ekstremnih sportova, prvenstveno vid sportske rekreacije. Čamci za rafting napravljeni su od iznimno otporne višeslojne gume te imaju više odvojenih zračnih komora. Duljina čamca-rafta je od 3-6 m. U većini slučajeva čamac ima skipera koji sjedi na krmi i kormilom ili veslom upravlja i navodi čamac kroz riječne brzace. Svaki putnik u čamcu opremljen je veslom, zaštitnim plutajućim prslukom i kacigom. Početnicima je potrebno dati striktne upute kojih se trebaju pridržavati. Budući da se u blizini Plitvičkih jezera nalaze rijeke Korana (koja nastaje iz Plitvičkih jezera) i Mrežnica, u ljetnim mjesecima na obje rijeke se organiziraju rafting izleti koji traju otprilike 3-4 sata i osim same vožnje u čamcu, uključuje pauze za kupanje i zajednički ručak.

Zipline je vožnja na čeličnoj sajli s koje, polazeći sa litice i vozeći se kroz krošnje drveća preko polja, ljudi doživljavaju nezaboravnu navalu adrenalina. Jedna od takvih sajli postavljena je u mjestu Selište Drežničko, u neposrednoj blizini Plitvičkih jezera. Sajla je postavljena s jedne na drugu stranu kanjona rijeke Korane. Duljine 300 metara, jedna je od najduljih u Republici Hrvatskoj. Brzina koja se postiže spuštanjem po toj sajli doseže 70 km/h.

2.5. Analiza postojećeg stanja aktivnosti i mogućnosti za budući razvoj područja Plitvičkih jezera i okolice

Plitvička jezera i okolica, osim samog obilaska nacionalnog parka, imaju veliki potencijal za razvijanje turističkih aktivnosti. Iako se zadnjih godina sve više radi na osmišljanju turističkih aktivnosti, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se što više njih sprovelo u djelo. Jedna od prepreka bržoj realizaciji je odnos između same uprave nacionalnog parka, te općine Plitvička jezera i općine Rakovica. Ako s jedne strane postoji inicijativa, druga ili treća strana sporo djeluje i potrebno je jako puno vremena kako bi se pribavile odgovarajuće dozvole za otvaranje turističkih aktivnosti u okolici. A upravo brojne turističke aktivnosti prijeko su potrebne kako bi se produljio boravak gostiju na Plitvicama. Trenutno gosti na Plitvicama borave 1-2 dana upravo zbog manjka aktivnosti.

Prostora za napredak i daljnju turističku valorizaciju ima mnogo. Neki od primjera već postojećih potencijalnih atrakcija su već spomenuta prašuma Čorkova Uvala, zatim Vila Izvor – rezidencija Josipa Broza Tita, brojne mlinice u kojima bi se turistima mogli pokazivati stari lički običaji, nošnje i prikazivati način rada samih mlinica. Brojni turisti upravo zbog toga posjećuju Rastoke, pa bi se poučeni tim saznanjem mogli voditi i rukovodeći ljudi nacionalnog parka. Naime, na području oko samih Plitvičkih jezera postoje brojne mlinice koje su nažalost devastirane za vrijeme Domovinskog rata. Njihovi vlasnici nažalost nemaju dovoljno novca da ih obnove iako bi to rado željeli, što zbog posla, što zbog emocionalne povezanosti sa mjestima gdje su njihovi preci radili i odrastali. Uz malu pomoći države, te mlinice bi se mogle obnoviti i postati turističkom atrakcijom, a otvorila bi se i nova radna mjesta. Bila bi to idealna mjesta i za nastupe folklornih društava, budući da je ovaj kraj veoma poznat po tamburicama i ličkoj kapi, koja je nekada bila simbol Like pa tako i samih Plitvičkih jezera, a danas se sve rjeđe spominje. Osim što bi došlo do svojevrsnog *rebrandinga* ličke kape, ista bi turistima mogla biti i veoma lijep suvenir ovoga kraja, a mogla bi se uklopiti i u jednu priču koja bi potaknula turiste da posjete već spomenuto Krbavsko polje i saznaju nešto o bitci koja se dogodila krajem 15. stoljeća. Naime, prema legendi, gornji dio ličke kape koji je crvene boje predstavlja krvlju natopljeno Krbavsko polje na kojem je u ratu protiv Osmanskog Carstva svoj život za Hrvatsku položilo na desetke tisuća mladića. Donji, crni dio, predstavlja tugu i smrt hrvatske mladosti, a crne rese predstavljaju suze njihovih majki.

Nažalost, činjenično stanje je takvo da Plitvička jezera danas nemaju niti jedno jedino folklorno društvo. U okolici Plitvičkih jezera postoji samo jedno folklorno društvo sa sjedištem u Rakovici. Budući da je prostor Rakovice nekada geografski pripadao Lici i budući da se stanovnici tog kraja i dalje osjećaju Ličanima iako sada geografski pripadaju Kordunu, jedino oni još uvijek „drže“ tu tradiciju folklora na Plitvicama.

Osim turističkih atrakcija kulturno-povijesnog karaktera, Plitvička jezera imaju potencijala i za razvoj raznih sportskih manifestacija. Primjer toga je sada već nadaleko poznati Plitvički maraton koji se na Plitvičkim jezerima već 31 godinu odvija prve nedjelje u mjesecu lipnju. Trkači, uz to što trče, imaju osiguranu i ulaznicu za obilazak nacionalnog parka, te topao obrok u jednom od restorana unutar nacionalnog parka. I ove godine broj prijavljenih sudionika dosegao je broj od 2.162 trkača. Nažalost, mnogi koji su se još htjeli prijaviti, nisu

to mogli učiniti jer je dosegnut maksimum. Upravo taj podatak nam govori da itekako postoji velika potražnja za takvim manifestacijama jer je turizam današnjice aktivni turizam, a kombinacija sportske rekreacije u jednom od najljepših prirodnih fenomena današnjice svakako je dobitna kombinacija. Ono što žalosti je da se takva manifestacija na Plitvicama događa samo jednom godišnje, što je puno manje od potražnje za sportsko-rekreacijskim aktivnostima na Plitvicama. Iz svega navedenog može se zaključiti da dodatnih sadržaja na području Plitvica ima, ali daleko od toga da se može reći da ih je dovoljno za jednu tako poznatu i veliku turističku destinaciju.

3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Smještajni kapaciteti u Republici Hrvatskoj prikazuju se kao broj soba, apartmana i mjesta za kampiranje i broj stalnih postelja.¹⁴ Kategoriziraju se u skladu s raznim pravilnicima, koje donosi ministar nadležan za ugostiteljstvo i turizam uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo. To su sljedeći pravilnici: (1) Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji, i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine „Hoteli“; (2) Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine „Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj“; (3) Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu, te ostali pravilnici prema potrebi.

3.1. Kategorizacija smještajnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj

Ugostiteljskim objektom smatra se ugostiteljska jedinica koja u poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini cjelinu ili koja, u okviru šire građevinske cjeline, ima izdvojen prostor i potrebitu funkcionalnost. Ugostiteljski objekti klasificiraju se u odgovarajuću vrstu, a određene vrste ugostiteljskih objekata u odgovarajuću kategoriju. Klasificiranje u vrste i kategorije obavlja se sukladno odredbama pravilnika o klasifikaciji, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata.¹⁵ Klasifikacija ugostiteljskog objekta određuje se prema vrsti ugostiteljskih usluga koje se pretežito pružaju u objektu, tehničkim mogućnostima i načinu usluživanja. Ugostiteljski objekti klasificiraju se kao objekti za smještaj i objekti za prehranu.

Ugostiteljski objekti za smještaj su:¹⁶

- hotel,
- pansion,
- motel,
- turistički apartman,
- turističko naselje,
- odmaralište,

¹⁴ Grad Zagreb, Gradski ured za stratejsko planiranje i razvoj grada, Odjel za statistiku: Mjesečno priopćenje za turizam, br. III, 2013., str. 8.

¹⁵ Pravilnik o klasifikaciji, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata, NN 57/95

¹⁶ Ibidem.

- odmaralište za djecu i mladež,
- kamp,
- kuća i stan za odmor,
- sobe za iznajmljivanje.

Ugostiteljskim objektima za smještaj smatraju se i neki drugi objekti koji pružaju usluge smještaja, bez obzira kako se nazivaju, a koji se ne mogu svrstati u neku od prethodno navedenih vrsta smještaja. No, ugostiteljski objekt za smještaj koji je osnovni reprezentant hotelske industrije i hotelijerstva je hotel. To je ugostiteljski objekt u kome se pružaju usluge smještaja i ostale usluge na hotelijerski način, što je osnovno poimanje hotela kao objekta u kome se pružaju hotelijerske usluge. Hotel je okolina čiji je smisao osigurati svojim gostima korisne i efikasne usluge, te ugodan boravak.¹⁷

3.1.1. Ugostiteljski objekti iz skupine „Hoteli“

Ugostiteljski objekti iz skupine hoteli razvrstavaju se na sljedeće vrste: hotel baština, hotel, aparthotel, turističko naselje, turistički apartmani i pansion.

Hotel baština je hotel koji je lokacijski smješten u starim, izvornim, tradicijskim, povijesnim, ruralno-urbanim strukturama i građevinama, te je uređen i opremljen na tradicijski način. Smještajne jedinice u hotel baštini su sobe, hotelski apartman, obiteljske sobe. Zajedničke prostorije su: prijemni hol, smještajne jedinice, zajednički sanitarni čvor, te drugi turističko-ugostiteljski sadržaji. Usluge koje hotel baština pruža su usluge smještaja, doručka, te druge usluge.¹⁸

Hotel je objekt u kojemu se gostima obvezno pružaju usluge smještaja i doručka, a mogu se pružati i druge ugostiteljske usluge. Iznimno, hotel može činiti i nekoliko građevina, a najviše to mogu biti četiri. Ako se hotel sastoji od više građevina, a ne radi se o depandansama hotela, sve građevine moraju biti funkcionalno povezane hodnicima, tzv. zatvorenom vezom.

¹⁷ Galičić, V., Ivanović, S., Lupić, M.: *Hotelska prodaja i recepcijsko poslovanje*, Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija, 2005., str. 19.

¹⁸ Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli, NN 88/07, čl.5.

Smještajne jedinice u hotelu mogu biti: sobe, hotelski apartmani (*suite*) i u postojećim objektima i dependansama novih objekata - obiteljske sobe (*family room*).¹⁹

Aparthotel je objekt u kojemu se gostima obvezno pružaju usluge smještaja i doručka, a mogu se pružati i druge ugostiteljske usluge. Jedna od temeljnih razlika između hotela i aparhotela je u tome što si u aparhotelu gosti mogu sami pripremljati obroke. Aparthotel mora imati: prijemni hol u kojem je recepcija, najmanje pet smještajnih jedinica, ugostiteljske sadržaje za pripremu i usluživanje hrane, pića i napitaka (kuhinju i blagovaonicu) i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u aparhotelu mogu biti: sobe, studio apartmani i apartmani. Najmanje 51 % smještajnih jedinica moraju biti apartmani.²⁰

Turističko naselje je funkcionalna i poslovna cjelina koju čini više samostalnih građevina visine najviše prizemlje i dva kata, u kojima su: recepcija, smještajne jedinice, ugostiteljski i drugi sadržaji. Turističkim naseljem u cjelini upravlja ugostitelj koji posluje turističkim naseljem, bez obzira na to što unutar turističkog naselja u samostalnim poslovnim objektima, prostorijama i prostorima mogu poslovati i druge pravne i fizičke osobe, koje obavljaju razne djelatnosti (ugostiteljske, turističke, trgovačke, frizerske i dr.).

Smještajne jedinice u turističkom naselju mogu biti: sobe, obiteljske sobe (*family room*), hotelski apartmani (*suite*), studio apartmani i apartmani. Unutar turističkog naselja mogu se nalaziti i objekti vrste: Hotel, aparthotel, turistički apartmani i kamp. Samostalne građevine u kojima se nalaze smještajne jedinice u turističkom naselju mogu se nazivati komercijalnim nazivima: bungalov, paviljon, vila i sl. i kao takve se oglašavati i isticati u cjenicima.²¹

Turistički apartman je objekt u kojem se gostima pružaju usluge smještaja u smještajnim jedinicama ustrojenim i opremljenim tako da gost može sam pripremati jela. Objekt turistički apartmani je funkcionalna cjelina koju čini više smještajnih jedinica u jednoj ili više samostojećih građevina, koje su u cijelosti namijenjene profesionalnom obavljanju ugostiteljske djelatnosti, a kojima posluje jedan ugostitelj. Građevine u kojima se nalaze smještajne jedinice u vrsti turistički apartmani ne mogu imati više od prizemlja i dva kata.

¹⁹ Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli, op.cit, čl.2., st.1.

²⁰ Ibidem, čl.8.

²¹ Ibidem, čl.10.

Iznimno, u postojećim objektima smatra se odgovarajućim zatečeno stanje visina građevina (katova).

Turistički apartman mora imati: recepciju, smještajne jedinice i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u turističkim apartmanima mogu biti studio apartmani i apartmani. Postojeći objekt ne mora imati recepciju i zajednički sanitarni čvor za goste uz recepciju, ako usluge recepcije gostima pruža u nekom od drugih vrsta objekata koji se nalaze u neposrednoj blizini, a kojima posluje isti ugostitelj.²²

Pansion je funkcionalna cjelina koju, u pravilu, čini jedna građevina. Može biti i dio građevine sa zasebnim ulazom, horizontalnim i vertikalnim komunikacijama. Iznimno, postojeći objekt može se sastojati od više građevina. Objekt je to u kojemu se gostima obvezno pružaju usluge smještaja s prehranom, a mogu se pružati i druge ugostiteljske usluge. Pansion mora imati: recepciju, smještajne jedinice, ugostiteljske sadržaje za pripremu i usluživanje hrane, pića i napitaka (blagovaonicu i kuhinju) i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u pansionu su: sobe, obiteljske sobe (*family room*) i hotelski apartmani (*suite*).²³

3.1.2. Ugostiteljski objekti iz skupine „Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj“

Ugostiteljski objekti iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj razvrstavaju se na sljedeće vrste: kamp, kamp naselje, kampiralište i kamp odmorište.

Kamp je ugostiteljski objekt u kojem se gostima pružaju usluge kampiranja, odnosno smještaja u uređenom prostoru na otvorenom (u šatorima, kamp-prikolicama ili autodomovima), a mogu se pružati i druge usluge i oblici rekreacija na otvorenom. Obilježja kampova su:²⁴

- kapacitet kampa mora biti veći od 10 smještajnih jedinica,
- najmanje 70% kapaciteta kampa treba biti u kamp mjestima ili malim parcelama,

²² Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli, op.cit, čl.11.

²³ Ibidem, čl.12.-13.

²⁴ Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj, NN 75/08, NN 45/09, članak 6.

- najviše 30% smještajnih jedinica od ukupnog kapaciteta kampa mora biti u građevinama,
- na najviše 30 % osnovnih jedinica u kampu mogu biti pokretne kućice.

Kapacitet kampa izražava se brojem kamp mjesta i/ili parcela, a broj postelja u kampovima, ako se ne prati, računa se tako da na jedno kamp mjesto mogu doći tri postelje. Osim usluga smještaja, pružaju se i druge ugostiteljske usluge te mogućnost bavljenja sportom i rekreacijom. Svaki kamp ima recepciju, minimalno deset smještajnih jedinica, sanitarne čvorove za sve goste kampa te ostale građevine potrebne za kampiranje gostiju.

Od ukupnog kapaciteta kampa najmanje 50% kapaciteta se mora osigurati za korištenje pokretne opreme za kampiranje koja je u posjedu gosta. Postojeći kampovi u Republici Hrvatskoj kategoriziraju se u četiri kategorije i to s jednom, dvije, tri ili četiri zvjezdice. Prema izmjenama u Pravilniku o kategorizaciji kampova, kampovi će se kategorizirati s dvije, tri, četiri ili pet zvjezdica.²⁵

Kamp naselje je objekt u kojem se gostima pružaju različite ugostiteljske usluge koje ispunjavaju uvjete sukladno propisima za vrstu kamp i neke od vrsta (jedne ili više vrsta ili više objekata jedne vrste): hotel, aparthotel, turističko naselje i turistički apartmani. U ovim objektima se gostima pružaju različite ugostiteljske usluge: smještaj, priprema i usluživanje hrane i pića te ostale ugostiteljske usluge. Vrsta kamp naselja kategorizira se sukladno odredbama u pravilnika i primjenom propisa za neku od vrsta objekata, ovisno o tome koje se vrste ugostiteljskih usluga u kamp naselju pružaju.²⁶

U kamp naseljima, osim usluge smještaja i prehrane, gostima se treba omogućiti i bavljenje sportom te rekreacijom u svrhu povećanja sadržaja kamp naselja. Kamp naselje u pravilu nude više dodatnih sadržaja poput bazena, sportskih sadržaja, wellnesa, animacijskih programa za sve uzraste te usluge raznih objekata komercijalno turističke djelatnosti.

Obilježja kamp naselja su:²⁷

- 60% ukupnog kapaciteta kamp naselja mora biti u kampu

²⁵ Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj, op.cit.

²⁶ Ibidem, čl. 7.

²⁷ Ibidem.

- 40% kapaciteta može biti u građevinama iz skupine „Hoteli“ (hotel, aparthotel, turističko naselje, apartmani i sl.).

Kampiralište je objekt u kojem se pružaju usluge kampiranja s pokretnom opremom za kampiranje u posjedu gosta. Kampiralište ima najviše 30 osnovnih smještajnih jedinica (kamp mjesto ili kamp parcela), sanitarni čvor i pojedine sanitarne elemente za goste, a usluga recepcije pruža se na poziv gosta.²⁸

Kamp odmorište je objekt u kojem se gostima pružaju usluge kampiranja za noćenje ili kraći odmor s vlastitom pokretnom opremom za kampiranje. Kamp odmorište ima smještajne jedinice – kamp mjesta, kamp parcele i odgovarajući sanitarni čvor, a usluga recepcije pruža se na zahtjev gosta.²⁹

3.2. Smještajni objekti u vlasništvu nacionalnog parka Plitvička jezera

Nacionalni park Plitvička jezera posjeduje i upravlja s tri hotela (hoteli *Jezero*, *Plitvice* i *Bellevue*) koji se nalaze u samom parku, jednim hotelom izvan granica parka (hotel *Grabovac*), dva kampa (*Korana* i *Borje*), nizom restorana unutar nacionalnog parka, trgovinama na području parka te nizom stambenih zgrada, objekata i komunalnom infrastrukturom.³⁰ Smještaj je u parku moguć i u privatnim kućanstvima. Ugostiteljska ponuda nacionalnog parka se uz ugostiteljsku ponudu hotela sastoji i od niza restorana s prepoznatljivom gastronomskom ponudom ovog kraja.³¹

3.2.1. Hoteli

Nacionalni park Plitvička jezera u vlasništvu ima 4 hotela: hotel *Jezero*, hotel *Plitvice*, hotel *Bellevue* i hotel *Grabovac*. Svaki od hotela, zajedno s pripadajućim mu obilježjima i karakteristikama svoje ponude, bit će opisan u nastavku ovog rada.

²⁸ Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj, op.cit., čl.8.

²⁹ Ibidem, čl.9.

³⁰ Plan upravljanja nacionalnog parka Plitvička jezera, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Plitvička jezera, 2007., str. 20

³¹ Ibidem, str. 50.

Hotel Jezero

Hotel Jezero jedini je hotel u vlasništvu nacionalnog parka koji je kategoriziran s 3 zvjezdice, što ga čini najviše rangiranim hotelom u sklopu nacionalnog parka. Raspolaže s 229 smještajnih jedinica, od toga 210 soba, 8 apartmana na jezerskoj strani hotela, 9 apartmana na šumskoj strani hotela, te 2 apartmana za osobe s posebnim potrebama. Sobe na jezerskoj strani hotela imaju kupaonicu s kadom, a sobe na šumskoj strani hotela kupaonicu s tuš kabinom. Dio soba ima mogućnost spajanja. Sve sobe opremljene su televizorom s priključkom na satelitske programe, telefonom s direktnom linijom i mogućnošću modemskeg korištenja interneta. Međutim, samo jedan dio soba opremljen je i mini barom. Iako na službenim web-stranicama hotela piše da je hotel uređen u modernom stilu, to nažalost nije istinito. Dokaz tome su i brojne recenzije gostiju koji hotelsko uređenje nazivaju „zastarjelim“ i „socijalističkim“. Hotel je smješten u centralnoj zoni nacionalnoga parka, oko 300 m od najvećega plitvičkog jezera Kozjak. Ima vlastiti parking, suvenirnicu i bankomat, a hotelske pogodnosti uključuju uslugu nošenja prtljage, uslugu recepcije 0-24 sata, mjenjačnicu, sef za pohranu dragocjenosti, dizalo, uslugu pranja rublja, room-service i korištenje Interneta.³²

Hotelski restoran s ljetnom terasom, kapaciteta 400 sjedećih mjesta, odlikuje se bogatom gastronomskom ponudom, a u sastavu hotela je i lobby-bar-kavana. Hotelski sadržaji uključuju: whirlpool-masažni bazen (kapaciteta 15 osoba), čije je korištenje uključeno u cijenu boravka, dvije finske saune i tursku parnu kupelj, koji se dodatno naplaćuju, te teretanu. U sklopu hotelskoga kompleksa nalaze se i sportsko-rekreacijski sadržaji: četverostazna kuglana, jedan teniski teren, tenis-zid i dva stola za stolni tenis na otvorenom. Hotel ima kongresnu dvoranu kapaciteta do 250 mjesta, i četiri dvorane za sastanke: „Flora“ (do 80 mjesta), „Sedra“ (do 25 mjesta), „Degenija“ (do 15 mjesta), „Runolist“ (do 15 mjesta), kao i odgovarajuće prostore za pomoćne službe kongresa, te prostor za sponzore i izložbe, što ga ujedno čini i idealnim kongresnim odredištem.

³² Nacionalni park Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr (27.5.2016.)

Hotel Plitvice

Hotel Plitvice izgrađen je u razdoblju od 1954. do 1957. godine prema projektu renomiranoga hrvatskog arhitekta Marijana Haberlea. U vrijeme kada je sagrađen bio je prvi hotel A kategorije u Hrvatskoj, a i šire. Spadao je u red najboljih arhitektonskih ostvarenja među građevinama javne namjene izgrađenih u poslijeratnom razdoblju hrvatske arhitekture. Danas, nažalost, zbog velikih propusta i neulaganja u renoviranje, to je tek hotel kategoriziran sa 2 zvjezdice. Hotel ima vlastiti parking i suvenirnicu, a hotelske pogodnosti uključuju: uslugu nošenja prtljage, uslugu recepcije 0-24 sata, mjenjačnicu, sef za pohranu dragocjenosti, uslugu pranja rublja, room-service i korištenje interneta. Raspolaze s 51 smještajnom jedinicom, od kojih je 19 soba tipa *superior*, 12 soba tipa *standard*, 20 soba tipa *economy* i predsjednički apartman. Soba tipa *economy* ima francuski ležaj (160x200 m) i kupaonicu s tuš kabinom; soba tipa *standard* ima dvije odvojene postelje (jednu 140x200 m, a drugu 100x200 m), te kupaonicu s kadom; soba tipa *superior* luksuzna je soba s francuskim ležajem (180x200 m), kupaonicom s kadom, te sjedećom garniturom (trosjed na razvlačenje za dodatni ležaj) i balkonom. Sve sobe opremljene su televizorom s priključkom na satelitske programe, telefonom s direktnom linijom i mini barom.³³

Hotel ima *a la carte* restoran kapaciteta 160 sjedećih mjesta s bogatom ponudom jela i pića, lobby-bar s vanjskom terasom i tv-salon. Restoran je pogodan za organiziranje poslovnih ručkova, večera i prezentacija dok tv-salon pruža mogućnost održavanja manjih skupova i seminara za 40-50 sudionika sa svom potrebnom tehničkom opremom.

Hotel Bellevue

Hotel Bellevue nalazi se u neposrednoj blizini hotela Plitvice, u samom centru jezerske zone Nacionalnoga parka Plitvička jezera. Hotel posluje kao garni hotel, odnosno nudi samo uslugu noćenja s doručkom, a pansionski gosti obroke konzumiraju u hotelu Plitvice. Kao takav, hotel je posebno pogodan za smještaj organiziranih grupa gostiju.³⁴

Osim svoje funkcionalnosti, hotel je po vanjskom i unutarnjem izgledu, kojim dominira drvo, vrlo zanimljiva građevina. Hotel ima vlastiti parking, a u sastavu hotela nalazi se i banka.

³³ Nacionalni park Plitvička jezera, op.cit., 27.5.2016.

³⁴ Ibidem.

Hotelske pogodnosti uključuju: uslugu nošenja prtljage, uslugu recepcije 0-24 sata i uslugu pranja rublja. Raspolaze sa 69 smještajnih jedinica, od čega 48 dvokrevetnih, 15 trokrevetnih i 6 jednokrevetnih soba. Sve sobe imaju kupaonicu s tušem, telefon s direktnom linijom i sat TV. Hotel ima caffe bar, tv-salon i ljetnu terasu.

Hotel Grabovac

Hotel "Grabovac" se nalazi na sjevernom prilazu Nacionalnom parku, 9 km od centra turističke zone Plitvičkih jezera. Kategoriziran je sa 2 zvjezdice. To je manji hotel s bogato hortikulturno uređenim okolišem, koji u svojoj ponudi pruža kvalitetan smještaj i prehranu. Hotel raspolaze s 31 smještajnom jedinicom. Sve sobe su klimatizirane, opremljene kupaonicom s tušem, telefonom i televizorom s priključkom na satelitske programe. Ugostiteljska ponuda hotela uključuje: *a la carte* restoran kapaciteta 55 sjedećih mjesta, restoran sa samoposluživanjem i ljetnom terasom kapaciteta 75 sjedećih mjesta, te caffe-bar s ljetnom terasom i TV-om.³⁵

Hotel ima vlastiti parking, a u sastavu hotela nalazi se i trgovina. Budući da se hotel nalazi 9 kilometara od Ulaza 1 u nacionalni park, gostima se nudi i usluga prijevoza. Do Baračevih špilja ima 9 km. Objekt je udaljen 22 km od mjesta Rastoka, poznatog po slapovima, i 20 km od Slunja.

3.2.2. Kampovi u vlasništvu nacionalnog parka Plitvička jezera

Nacionalni park Plitvička jezera u vlasništvu ima 2 autokampa. To su kamp Korana, koji se nalazi u Karlovačkoj županiji, u mjestu Čatrnja, te kamp Borje koji se nalazi u ličko-senjskoj županiji, u mjestu Rudanovac, nedaleko od Korenice.

Kamp Korana

Kamp Korana važan je dio cjelokupne turističke ponude nacionalnog parka Plitvička jezera. Djeluje pod organizacijom i upravom nacionalnog parka, odnosno Javne ustanove nacionalnog parka Plitvička jezera. Smješten je šest kilometara od prvog ulaza u park, u smjeru Zagreba, na visoravni iznad kanjona rijeke Korane. Kamp je kategoriziran sa 2

³⁵ Nacionalni park Plitvička jezera, op.cit, 27.5.2016.

zvjezdice. Prostire se na površini od 35 ha i može primiti oko 2500 kampista, kojima se pruža odabir lokacije na koju će postaviti kamp opremu po vlastitoj želji. Kamp radi sezonski te je otvoren od travnja do listopada. Brojni posjetitelji te ljubitelji kamping turizma nazivaju ga jednim od najljepših kampova kontinentalne Hrvatske.³⁶

Cijelo područje kampa dobro je pošumljeno i bogato hortikulturno uređeno, a u neposrednoj blizini protječe i rijeka Korana u kojoj je gostima dozvoljeno kupanje u ljetnim mjesecima. Gostima kampa besplatno je omogućeno korištenje električne energije, priključak na vodu, te odvod. Također, kamp svojim gostima nudi mogućnost smještaja u 47 ugodno opremljenih bungalova opremljenih odvojenim krevetima s posteljinom, stolom i stolicama. Svi gosti kampa koriste se sa 3 zajednička sanitarna čvora. U sklopu kampa nalazi se i restoran (*a la carte* ponuda i samoposluživanje) s ljetnom terasom, ukupnog kapaciteta 250 sjedećih mjesta, caffe-bar s ljetnom terasom, prostor za grill i trgovina. Govoreći o dodatnim sadržajima kamp pruža mogućnost bavljenja rekreativnim aktivnostima poput šetnje, jogginga, vožnje biciklom i plivanja.

Kamp Borje

Kamp Borje izgrađen je 2007. g. na samo 15 km udaljenosti od južnoga ulaza u Nacionalni park Plitvička jezera. U prirodnom okruženju planine Ličke Plješevice i šumovitoga brda Mrsinj, kamp zauzima površinu od 6,5 ha. Može primiti oko 350 kampista koji odabiru željeno mjesto za kampiranje. Gosti kampa Borje koriste se zajedničkim sanitarnim čvorom.³⁷

U neposrednoj blizini kampa nalazi se i istoimeni restoran Borje u kojem gosti kampa mogu kušati prepoznatljivu i tradicionalnu gastronomsku ponudom ličkoga kraja, barom, trgovinom i mjenjačnicom, a tijekom sezone gosti imaju na raspolaganju i interni prijevoz do nacionalnog parka Plitvička jezera (odlazak i povratak). Gostima željnima rekreacije na raspolaganju su pješačke i planinarske staze, te biciklističke staze.

³⁶ Nacionalni park Plitvička jezera, op.cit, 27.5.2016.

³⁷ Nacionalni park Plitvička jezera, op.cit. 27.5.2016.

3.3. Smještajni objekti u privatnom vlasništvu na području Plitvičkih jezera

Zbog sve veće posjećenosti nacionalnog parka Plitvička jezera, pojavila se potreba za izgradnjom dodatnih smještajnih kapaciteta. Prepoznali su to i privatni investitori, pa je tako 2011. godine otvoren hotel Degenija, trenutno jedini hotel u okolici nacionalnog parka kategoriziran sa 4 zvjezdice. Isto tako, u mjestu Korenica koje se nalazi 25 km od Plitvičkih jezera postojao je hotel u vlasništvu nacionalnog parka koji je u ratnom vihoru devastiran, a nakon rata otkupljen od strane jednog privatnog investitora te renoviran. Hotel se zove Macola i kategoriziran je sa 3 zvjezdice. Za sada su to jedini hotelu na prostoru Plitvičkih jezera u privatnom vlasništvu, ali valja napomenuti da je u planu izgradnja još 4 hotela na tome području. Isto tako, u okolici nacionalnog parka postoji jedan kamp, a još jedan je trenutno u fazi izgradnje.

3.3.1. Hoteli

U okolici Plitvičkih jezera postoje 2 hotela u privatnom vlasništvu – Hotel Degenija i hotel Macola.

Hotel Degenija je mali obiteljski hotel, otvoren 1. kolovoza 2011. godine i isprva kategoriziran kao hotel sa 3 zvjezdice. Ime je dobio po velebitskoj Degeniji, endemskoj biljci koja raste na obroncima planinskog masiva Velebit.³⁸ Već 2013. godine hotel je dobio plaketu „Travelers' Choice“ najpoznatije stranice za recenzije gostiju - TripAdvisor, kao jedan od najboljih malih hotela u Republici Hrvatskoj. Također, na najpoznatijoj stranici na svijetu za online rezerviranje turističkog smještaja – Booking.com, hotel je imao ukupnu ocjenu 9.2 od maksimalno mogućih 10. Budući da je potražnja za hotelom sve više rasla, dodatnim ulaganjima vlasnika stekli su se preduvjeti za stjecanje 4. zvjezdice i od 2014. godine hotel Degenija postao je jedini hotel u okolici Plitvičkih jezera kategoriziran sa 4 zvjezdice. Valja napomenuti da je hotel nastavio osvajati već spomenutu nagradu TripAdvisora „Travelers' Choice“ i za 2014. i 2015. godinu, smještajući ga tako među 25 najboljih malih hotela u Republici Hrvatskoj prema recenzijama gostiju koji su u njemu boravili. Hotel raspolaže sa ukupno 20 soba raspodjeljenih na 3 kata i prizemlje, od čega su 3 obiteljske, 14 dvokrevetnih comfort soba, 2 superior dvokrevetne sobe i 1 economy dvokrevetna soba. Sve sobe su

³⁸ Hotel Degenija Plitvička jezera, www.hotel.degenija.com (28.5.2016.)

opremljene klima uređajima, LCD televizorima dijagonale promjera 82cm, minibarom, te čajnikom i čajevima.

Hotel Macola nalazi se u Korenici i udaljen je 20km od nacionalnog Parka Plitvička jezera. Smješten je u dolini između planine Plješevica i Mrsinj na državnoj cesti D1. Hotel je kategoriziran sa 3 zvjezdice, a raspolaže sa 102 sobe: 46 dvokrevetnih, 44 trokrevetnih, 11 jednokrevetnih i 1 apartmanom. Sve sobe su opremljene stilskim namještajem i svim pratećim sadržajima: minibarom, satelitskom televizijom, besplatnim bežičnim pristupom internetu, telefonom i fenom.³⁹

Gostima je na raspolaganju i hidromasažna kada za 6 osoba, solarij, mini teretana, caffe-bar, night club sa povremenom glazbom uživo, te polivalentna sala za seminare. U prizemlju hotela nalazi se supermarket. U sklopu hotela nalazi se restoran koji poslužuje tradicionalne specijalitete (domaći kruh, pršut, sir, „basa“, janjetina, specijaliteti ispod peke), internacionalna kuhinja, te vegetarijanski i jelovnik prilagođen osobama s dijabetesom. Hotel također nudi mogućnosti organiziranja vožnje automobilom marke Cadillac do nacionalnog parka Plitvička jezera.

3.3.2. Kampovi

U okolini Plitvičkih jezera postoji samo jedan kamp u privatnom vlasništvu, a to je kamp Turist. Smješten je u mjestu Grabovac, svega 8 km od Ulaza 1 u nacionalni park Plitvička jezera. Za goste kampa osigurano je 99 kamp parcela i 25 kamp mjesta smještenih na 45.000 četvornih metara. Svako kamp mjesto ima osiguran priključak za električnu energiju, a dio parcela ima i priključak za vodu te odvod. Gostima su na raspolaganju i rashladni pretinci za čuvanje hrane. Parcele su okružene zelenim površinama i crnogoričnim stablima, koja osiguravaju hlad u ljetnim mjesecima. Kamp ima dva sanitarna čvora. Gostima na usluzi stoji perilica za rublje, sušilica, daska za glačanje i glačalo. Svim gostima osiguran je besplatan bežični internet u restoranu te u području oko bazena. Kamp je službeno otvoren od 30.04. – 01.10., ali za toplijih sezona svoja vrata otvara već 1. travnja i ostaje otvoren dulje. U tri bungalova izgrađenih od drveta nalazi se ukupno šest trokrevetnih soba. Opremljene su SAT TV-om i klima uređajem, a imaju ugrađeno grijanje u sobama te podno grijanje u kupaonici.

³⁹ Macola, www.macola.hr (28.5.2016.)

Doručak, ručak i večera poslužuju se u restoranu. Moguće je rezervirati noćenje s doručkom, polupansion ili puni pansion.⁴⁰

Za one koji žele provesti malo drugačiji odmor, u ponudi je boravak u tzv. indijanskom selu. Sastavljeno je od ukupno 6 šatora napravljenih po uzoru na prave šatore indijanskih plemena. Šatori mogu biti odlična ideja za inovativni školski izlet, motivacijsko-relaksirajući teambuilding, opuštено obiteljsko okupljanje ili pak veselo druženje s prijateljima. U neposrednoj blizini indijanskog sela nalazi se dječje igralište, teren za odbojku te novoizgrađeni bazen. Svaki šator ima 4 drvena kreveta, 4 unikatna sanduka za odjeću te stol sa 4 stolice. Šator ima promjer od 5,5 metara te drveni pod i može udobno smjestiti do 4 osobe. Gosti koji borave u šatoru koriste zajedničku kupaonicu u neposrednoj blizini šatora.

3.4. Privatni smještaj na Plitvičkim jezerima

Za razliku od hotela i kampova na Plitvičkim jezerima, za privatni smještaj se slobodno može reći da se razvija velikom brzinom. Gotovo je nemoguće znati točan broj soba, apartmana ili studio apartmana u domaćinstvima budući da se skoro svakodnevno otvori pokoja nova soba ili apartman. Dva su glavna razloga zbog čega se to događa. Prvi je taj da se sve više domaćinstava koja su se prije bavila nekim drugim djelatnostima, poput poljoprivrede, odlučilo na preuređenje prostora u prostore za iznajmljivanje smještaja jer su shvatili da je na taj način prilika za zaradom puno veća nego da se ostanu baviti djelatnostima koje su do tada radili. Dobra je to stvar što se tiče broja smještajnih kapaciteta za turizam, ali pomalo žalosti činjenica da se u kraju koji je poznat po specijalitetima poput ličke janjetine, base i sličnih proizvoda, više gotovo ne može pronaći niti jedno domaćinstvo koje se bavi isključivo poljoprivredom. Nekoliko domaćinstava koja su nastavila bavljenje s poljoprivredom su uglavnom ona domaćinstva koja se nalaze na krajevima sela, pa su teže dostupna i dolascima turista, te se zbog toga nisu odlučile na preuređenje. Drugi razlog je dolazak novih investitora. Naime, sve više privatnih investitora uočilo je da je sezona na Plitvičkim jezerima puno dulja od one na hrvatskoj obali, pa je tako i mogućnost zarade znatno veća. Primjerice, duž većine hrvatske obale sezona uvelike ovisi o sunčanim danima, pa tako uglavnom traje od sredine lipnja do kraja kolovoza.

⁴⁰Turist Grabovac, www.kamp-turist.hr (27.5.2016.)

Sezona na Plitvicama uglavnom počinje u travnju i traje sve do početka mjeseca studenog zbog velikog broja turista s azijskog kontinenta koji ne zahtijevaju lijepo vrijeme kako bi posjetili Plitvička jezera. Njihovu dolasku znatno su pridonijeli članovi japanske kraljevske obitelji koji su već nekoliko puta dolazili kako bi se prošetali po Plitvicama. Isto tako, jedan od najpoznatijih južnokorejskih glumačkih parova posjetio je Plitvice nekoliko puta i pritom snimao video priloge koji su se puštali na televiziji u njihovoj domovini. To je uvelike utjecalo na promociju Hrvatske i Plitvičkih jezera na prostoru Južne Koreje. Osim Japana i Južne Koreje, Plitvička jezera u velikom broju posjećuju i turisti iz Tajvana, Tajlanda, Kine i Singapura.

3.5. SWOT analiza smještajnih objekata u nacionalnom parku Plitvička jezera

SWOT analiza jedan je od instrumenata kojima se, kroz promatranje i identificiranje faktora u neposrednoj okolini provodi istraživanje svih važnijih karakteristika kako vanjskog tako i unutarnjeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških čimbenika koji će odrediti budućnost poduzeća i koji će poslužiti u kreiranju raznih strategija, u ovom slučaju ugostiteljskih objekata. Ujedno je SWOT analiza i kvalitativna analitička metoda koja kroz četiri čimbenika nastoji prikazati snage, slabosti, prilike i prijetnje određene pojave ili situacije.

Tablica 1. SWOT analiza smještajnih objekata u nacionalnom parku Plitvička jezera

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> – Lokacija – Mogućnost produljenja trajanja ulaznice 	<ul style="list-style-type: none"> – Zastarjelost smještajnih objekata
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> – Obrazovani i mlađi kadar, pogotovo na upravljačkim funkcijama 	<ul style="list-style-type: none"> – Nema značajnijih prijetnji

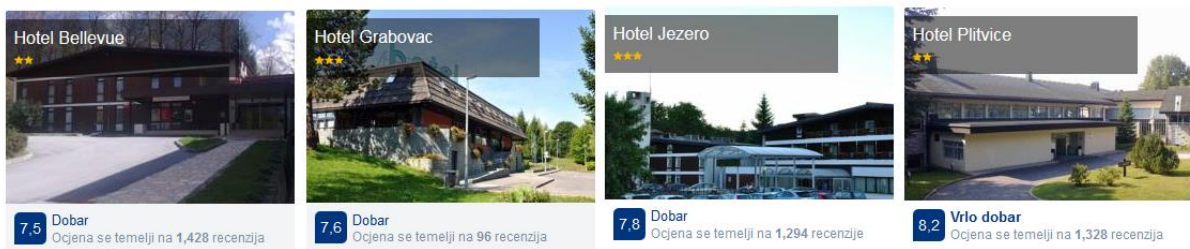
Izvor: Vlastita izrada autora

Snaga, a ujedno i prednost smještajnih objekata u NP Plitvička jezera definitivno je lokacija. Iako sadržajem ne mogu ponuditi puno, lokacija u samom srcu Plitvičkih jezera je nešto što ih unatoč tome čini privlačnima za turiste. Još jedna od prednosti koju hoteli i kampovi na Plitvičkim jezerima nude, a što drugi hoteli i kampovi ne mogu ponuditi, je mogućnost produljenja trajanja ulaznice. Naime, gostima hotela u vlasništvu nacionalnog parka dovoljno

je da kupe jednodnevnu ulaznicu u nacionalni park. Po povratku u hotel recepcionar im stavlja svoj potpis i pečat nacionalnog parka na ulaznicu i na taj način ulaznicu čini prepoznatljivom djelatnicima zaduženima za kontrolu karata, te tako ulaznica ona postaje važećom i za sljedeći dan.

Najveća slabost smještajnih kapaciteta na Plitvičkim jezerima svakako je zastarjelost smještajnih objekata. Iako na službenim stranicama piše kako su hoteli moderno uređeni, to nažalost u stvarnosti i nije tako. Dokaz tome, uz subjektivno mišljenje, je i veliki broj loših recenzija turista koji su boravili u hotelima. Ako se za primjer uzmu recenzije sa internetske stranice za rezerviranje smještaja putem interneta - booking.com, vidljivo je da od najveće moguće ocjene 10, tri od četiri hotela imaju ocjenu manju od 8. Stoga je nužno poraditi na preuređenju hotela i prilagodbi potrebama suvremenih gostiju.

Slika 4. Recenzije hotela na stranici booking.com

Izvor: Booking, www.booking.com (23.6.2016.)

Prilike nacionalnog parka Plitvička jezera nalaze se u mladim generacijama ljudi. Naime, u velikom dijelu nacionalnog parka zaposleni su nestručni ljudi koji su prije domovinskog rata završili trogodišnju srednju školu, a poslije rata su postavljeni na visoke funkcije. Drugi su pak postavljeni po političkoj podobnosti, a ne po svojoj sposobnosti. Takvi ljudi nemaju ambiciju da se bore za napredak nacionalnog parka. Ono što žalosti je činjenica da velik broj obrazovanih mladih ljudi napušta Plitvička jezera, mjesto na kojem su odrasli, na kojem su radili njihovi djedovi i očevi, i odlaze u druge zemlje poput Irske i Njemačke kako bi tražili posao. Na sreću, te starije generacije uskoro odlaze u mirovinu i Plitvička jezera će kad-tad morati doći u ruke sposobnih i obrazovanih ljudi. U trenutku kada napokon mladi, obrazovani i ambiciozni ljudi preuzmu upravljanje nacionalnim parkom, on će imati velike prilike za dodatni napredak.

Na sreću, Plitvička jezera nemaju značajnih prijetnji, a u prilog tome ide činjenica da je svaka nova godina rekordna po broju posjetitelja. Turista će u ovom kraju uvijek biti, a na Republici Hrvatskoj, koja je vlasnik nacionalnog parka, je da zaposli sposobne ljude kako bi se mogle podmiriti potrebe suvremenog turista.

4. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA U NACIONALNOM PARKU PLITVIČKA JEZERA U PERIODU OD 2012. DO 2015. GODINE

U nastavku radu, autor će prikazati detaljnu analizu turističkog prometa nacionalnog parka Plitvička jezera kroz detaljan usporedni prikaz ostvarenog turističkog prometa u hotelskom smještaju, kampovima i privatnom smještaju. Svi iskazani podaci dobiveni su vlastitim istraživanjem i obradom autora rada. Podaci su prikupljeni u turističkim zajednicama Plitvička jezera i Rakovica, te iz baze podataka hotela Grabovac i kampa Korana uz suglasnost direktora istih.

4.1. Analiza ostvarenog turističkog prometa u hotelskom smještaju nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine

Kada se gleda analiza ostvarenog turističkog prometa u hotelskom smještaju, potrebno je imati na umu lokaciju Plitvičkih jezera. Naime, iako su svojim najvećim dijelom Plitvička jezera dio ličko-senjske županije, ona su smještena na samoj granici dviju županija – ličko-senjske i karlovačke, a odvaja ih most preko rijeke Korane na državnoj cesti D1. Upravo zbog toga, kod prikupljanja podataka za analizu, bilo je potrebno pristupiti dvjema općinama i dvjema turističkim zajednicama, budući da se neki od objekata nacionalnog parka nalaze i u području općine Rakovica, koja se nalazi u karlovačkoj županiji. U slučaju hotela, riječ je o hotelu Grabovac. Zbog toga se i statistika noćenja vodi odvojeno, tj. podaci o hotelima Jezero, Plitvice i Bellevue šalju se u grad Gospić koji je sjedište ličko-senjske županije, a podaci o hotelu Grabovac šalju se u grad Karlovac koji je sjedište karlovačke županije.

Tablica 2. Hotelski smještaj – dolasci, noćenja i prosječna duljina boravka u periodu od 2012. do 2015. godine

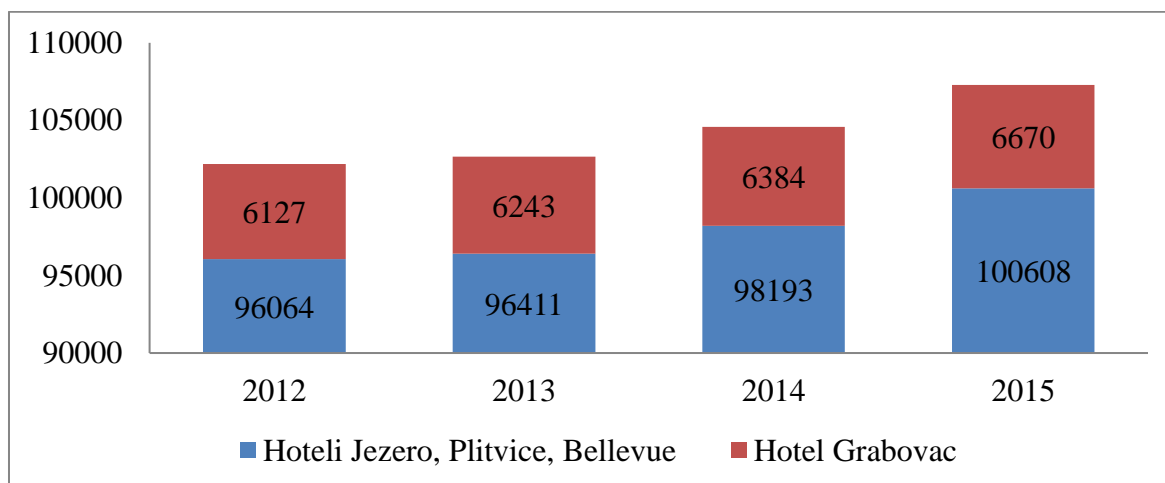
Hotelski smještaj	Hotel	2012.	2013.	2014.	2015.
Dolasci (broj turista)	Jezero, Plitvice, Bellevue	96 064	96 411	98 193	100 608
	Hotel Grabovac	6 127	6 243	6 384	6 670

Ukupno		102 191	102 654	104 577	107 278
Noćenja (broj noćenja)	Jezero, Plitvice, Bellevue	119 364	118 265	120 035	123 565
	Hotel Grabovac	7 242	7 355	7 463	7 697
Ukupno		126 606	125 620	127 498	131 262
Prosjeak duljine boravka (u danima)	Jezero, Plitvice, Bellevue	1.25	1.23	1.20	1.23
	Hotel Grabovac	1.18	1.18	1.17	1.15

Izvor: Vlastita izrada autora

Kada se promatra turistički promet u hotelskom smještaju NP Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine, primjećuje se konstantno povećanje broja dolazaka hotelskih gostiju. Dok je 2012. i 2013. godine broj turističkih dolazaka bio u blagom uzrastu, već 2014. i 2015. godine primjećuje se ozbiljniji porast broja dolazaka gostiju.

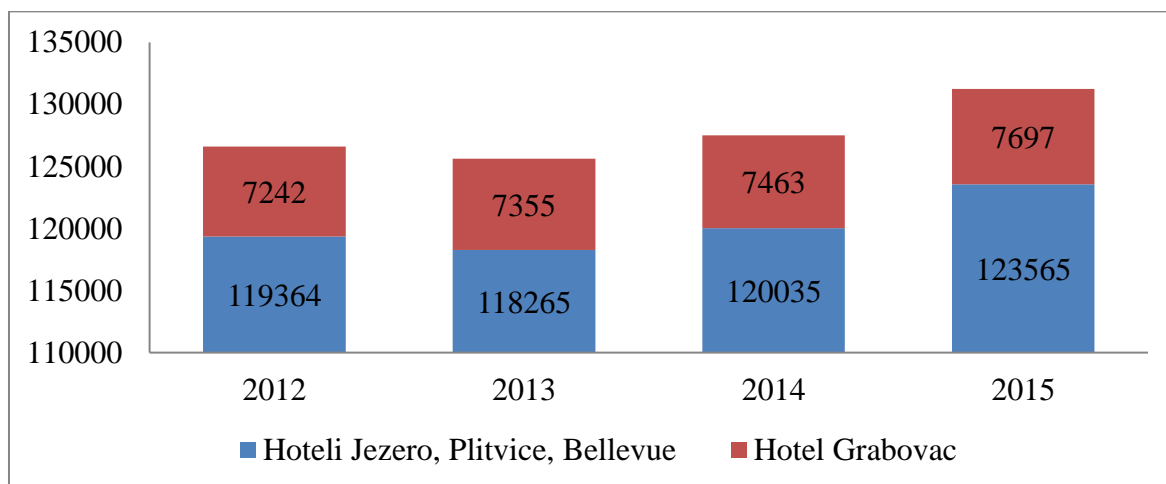
Grafikon 1. Hotelski smještaj – dolasci u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Ono što žalosti je činjenica da prosjek noćenja gostiju stagnira, štoviše u nekim hotelima i opada, a razlog tome uvelike može biti i nedostatak ostalih turističkih aktivnosti na tom području, osim samog obilaska nacionalnog parka.

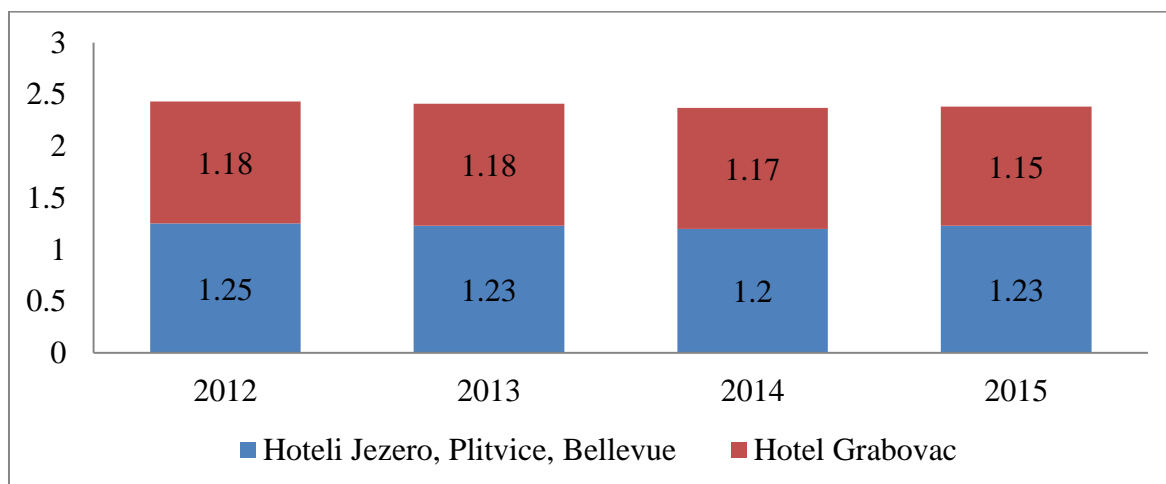
Grafikon 2. Hotelski smještaj – noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Naime, da bi se obišla jezera nacionalnog parka potrebno je 4-5 sati, dakle, jedno poslijepodne. Upravo je to ono što turisti i rade, obiđu jezera i odlaze. To ne znači ništa drugo osim toga da nisu dovoljno privučeni ponudom ostalih turističkih aktivnosti, stoga je na upravi nacionalnog parka da u što skorijem roku poradi na osmišljanju načina kako gosta zadržati na Plitvičkim jezerima.

Grafikon 3. Hotelski smještaj – prosjek duljine boravka u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Broj dolazaka gostiju je u uzletu, a broj noćenja stagnira ili pada, što znači da problem nikako nije u turističkoj potražnji za Plitvičkim jezerima, nego u nemogućnosti ili nesposobnosti odgovornih ljudi koji nedovoljno rade na tome da bi se gosti dulje zadržali na Plitvicama.

4.2. Analiza ostvarenog turističkog prometa u kampovima nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine

Pri izradi analize turističkog prometa u kampovima NP Plitvička jezera moralo se, kao i kod hotela, pristupiti dvjema općinama i dvjema turističkim zajednicama budući da u vlasništvu nacionalnog parka postoje 2 kampa. Kamp Borje nalazi u mjestu Rudanovac, koje se nalazi u ličko-senjskoj županiji, a kamp Korana u mjestu Čatrnja koje se nalazi u karlovačkoj županiji.

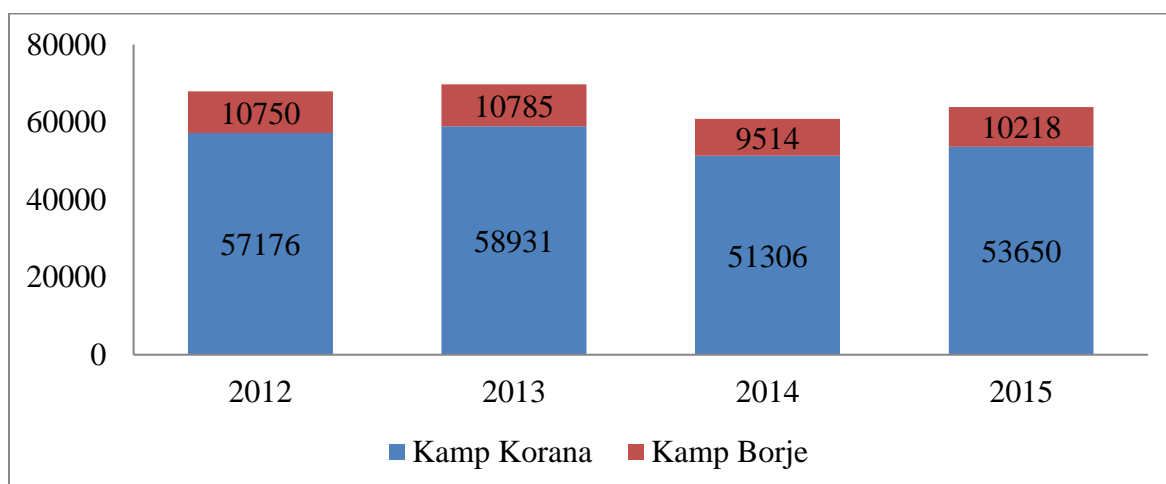
Tablica 3. Kampovi – dolasci, noćenja i prosječna duljina boravka u periodu od 2012. do 2015. godine

	Kamp	2012.	2013.	2014.	2015.
Dolasci (broj turista)	Korana	57 176	58 931	51 306	53 650
	Borje	10 750	10 785	9 514	10 218
Ukupno		67 926	69 716	60 820	63 868
Noćenja (broj noćenja)	Korana	89699	95148	86164	92756
	Borje	18 153	18 148	16 029	16 910
Ukupno		107 852	113 296	102,193	109,666
Prosjek duljine boravka (u danima)	Korana	1.57	1.61	1.68	1.73
	Borje	1.69	1.68	1.68	1.65

Izvor: Vlastita izrada autora

Iz navedene tablice vidljiva je nekonstantnost u broju dolazaka gostiju, iako je broj noćenja bio podjednak kroz sve godine osim kroz 2015. godinu, kada je značajnije porastao.

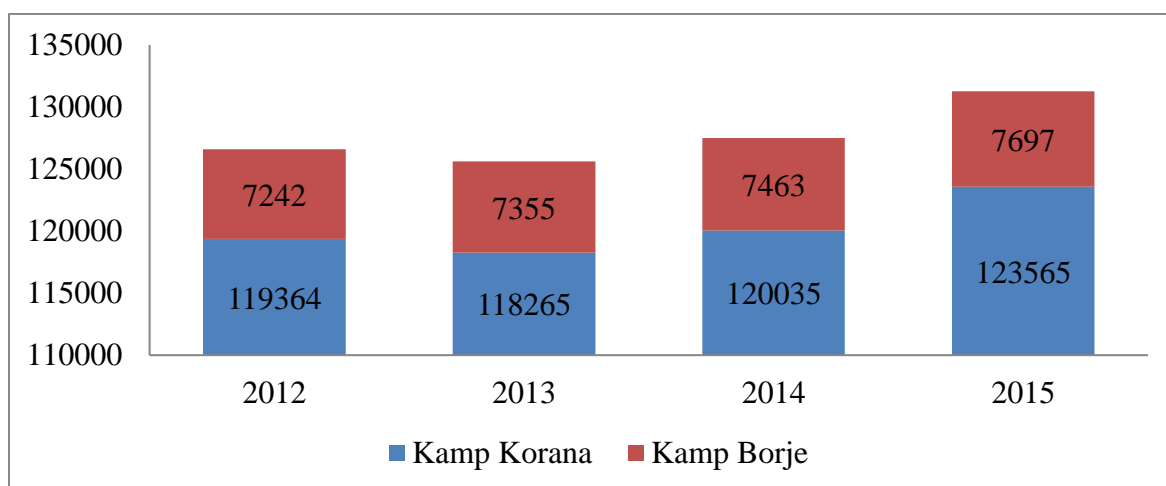
Grafikon 4. Kampovi – dolasci u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Razlog tomu, osim iznimno loših klimatskih uvjeta koji su od velike važnosti za goste kampa, mogla bi biti i ekonomska kriza koja je zahvatila svijet u tom razdoblju i zasigurno da je manje utjecala na bogatiji sloj turista koji uglavnom borave u hotelima, nego na nekakav srednji stalež koji svoj odmor provodi u kampovima.

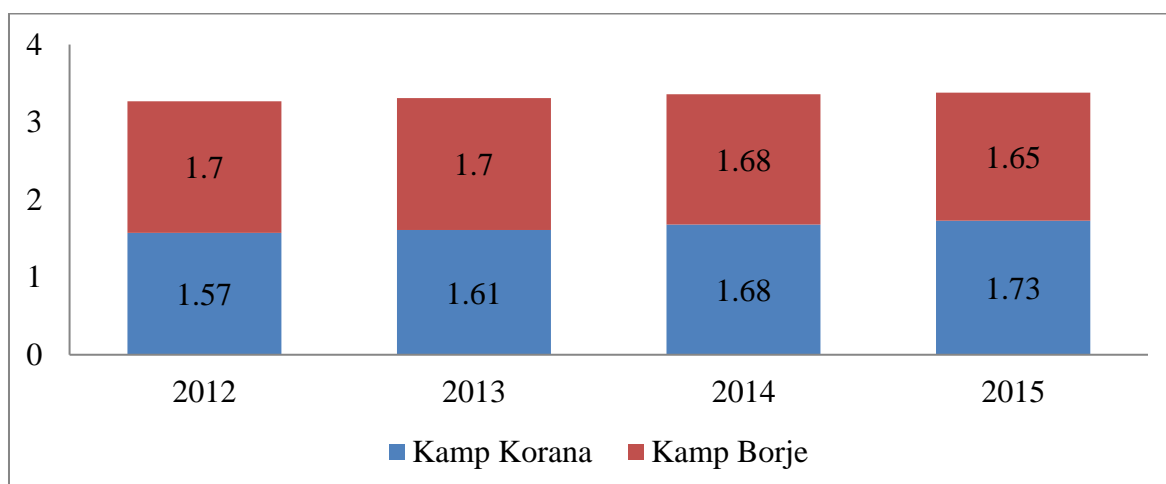
Grafikon 5. Kampovi – noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Oporavkom od ekonomske krize, ponovno porasta i broj dolazaka gostiju u kampove na Plitvičkim jezerima. Razočaravajući je i podatak da u kampu Borje gosti u prosjeku borave sve kraće.

Grafikon 6. Kampovi – prosjek duljine boravka u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Kamp Korana je u blagom porastu, ali i dalje nedovoljno budući da gosti u kampu borave kraće od 2 dana, a kampovi su poznati kao ugostiteljski objekti u kojima se gosti zadržavaju dulje nego u hotelima.

4.3. Analiza ostvarenog turističkog prometa u privatnom smještaju nacionalnog parka Plitvička jezera od 2012. do 2015. godine

Ostvaren turistički promet u privatnom smještaju gotovo je jednak ostvarenom prometu u hotelskom smještaju. Također, zanimljiva je činjenica kako je rast prometa privatnog smještaja izrazito velik i na godišnjoj razini se povećava i do 28%.

Tako je 2012. godine u privatnom smještaju boravilo je 45 916 gostiju i ostvarilo 70 054 noćenja, što u odnosu na 2011. godinu predstavlja povećanje dolazaka za čak 23% i noćenja za čak 27%. U 2013. godini broj dolazaka gostiju povećan je za dodatnih 23% te iznosi 56 431. Broj noćenja također je porastao za 27% u odnosu na 2012. godinu te iznosi 89 124 noćenja.

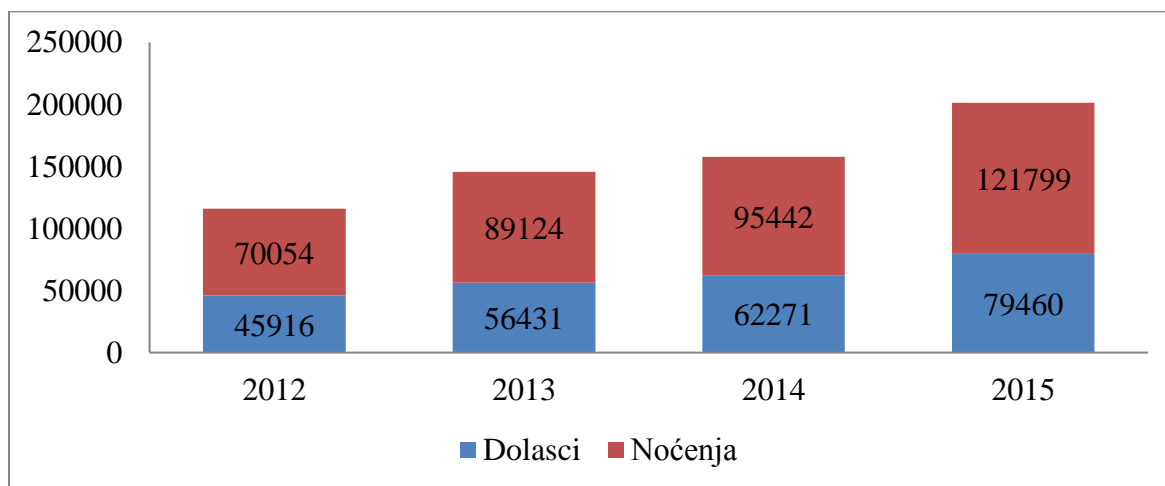
Tablica 4. Privatni smještaj – dolasci i noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine

Godina	Dolasci	Noćenja
2012.	45 916	70 054
2013.	56 431	89 124
2014.	62 271	95 442
2015.	79 460	121 799

Izvor: Vlastita izrada autora

U 2014. godini broj dolazaka gostiju ponovno raste za 10% te sada iznosi 62 271. Jednako tako dolazi i do povećanja noćenja od 7%, pa je u privatnom smještaju na Plitvičkim jezerima ostvareno 95 442 noćenja. U 2015. godini ponovno dolazi do značajnog broja dolazaka gostiju od čak 28% u odnosu na 2014. godinu te je tako u privatnom smještaju boravilo 79 460 gostiju. Broj noćenja porastao je također za 28% te je znatno premašio brojku od 100 000. Točnije, u privatnom smještaju na Plitvičkim jezerima ostvareno je čak 121 799 noćenja.

Grafikon 7. Privatni smještaj – dolasci i noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine

Izvor: Vlastita izrada autora

Iz ovih podataka vidimo da na Plitvičkim jezerima postoji izrazita potražnja za smještajnim kapacitetima. Tomu u prilog ide podatak da je broj noćenja u hotelima i privatnom smještaju gotovo identičan. Isto tako, zanimljiva je činjenica da se analizom učešća stranih i domaćih

gostiju na Plitvičkim jezerima, provedenom od strane turističke zajednice općine Plitvička jezera, došlo do podatka da strani gosti čine čak 98% ukupnih dolazaka i noćenja.

4.4. Smjernice i mogućnosti u budućem razvoju smještajnih kapaciteta na području nacionalnog Plitvička jezera

Što se objekata u vlasništvu nacionalnog parka tiče, ono što je neminovno jest činjenica da se sva 4 hotela moraju renovirati i da se mora poraditi na njihovim sadržajima jer je pomalo sramotno da na jednoj tako svjetski poznatoj destinaciji postoje 4 hotela od kojih su 3 hotela kategorizirana sa samo 2 zvjezdice, a tek jedan sa 3. Ne smije se dogoditi da gosti u svojim recenzijama iznose dojmove da su se osjećali kao da su se vratili u doba socijalističke Jugoslavije i hotele nazivaju nazadnim. Isto tako, ako je već cilj privući što više gostiju s većom platežnom moći, potrebno je izgraditi i odgovarajuće smještajne kapacitete za takve goste. Plitvička jezera primaju izaslanike brojnih država, brojne poznate ličnosti iz svijeta politike, glazbe, filma ishowbusinessa, a najviše što im može ponuditi je jedan jedini hotel sa 3 zvjezdice. To definitivno nije dovoljno kako bi se zadovoljile potrebe gostiju takvog kalibra.

Zatim, renoviranje kampa Korana. Naime, kamp Korana je prije Domovinskog rata imao i 3 velika paviljona u kojima je gostima nudio smještaj, imao je uređeno kupalište te igrališta za djecu i mlade. Danas, 21 godinu poslije rata, ništa od toga nije renovirano. Štoviše, veliki dio je obrastao trnjem. Što se privatnih investicija tiče, iako zainteresiranih ima, najveći problem su neriješene katastarske knjige, imovinsko-pravni odnosi, te sporost državnih tijela pri ishodu potrebnih dozvola. Pa je tako npr. U mjestu Smoljanac, koje se nalazi na samom ulasku u nacionalni park, u planu bila izgradnja čak 2 hotela. Prvi hotel trebao je imati 100 soba. Investitor je kupio zemljište, izradio projekt koji je čak bio objavljen na internetskim stranicama općine Plitvička jezera i onda je zbog sporosti sustava i poteškoća sa ishodom dozvola odlučio povući svoj projekt, a zemljište staviti na prodaju. Drugi hotel trebao je biti najveći drveni hotel u Hrvatskoj. Međutim, zbog sličnih problema kao i u prvom slučaju, do današnjeg dana još uvijek nije došlo do realizacije projekta.

Iz gore dva navedena primjera može se vidjeti da, iako se stalno govori kako manjka ulagača u hrvatski turizam, to i nije toliko istina već je veliki dio problema u sporu administraciji i vremenu potrebnom da se ishode potrebne dozvole za investiranje, te zbog toga investitori nerijetko odustaju od svojih nauma ulaganja u područje oko Plitvičkih jezera.

5. ZAKLJUČAK

Plitvička jezera su najstariji, najpoznatiji i najposjećeniji nacionalni park u Republici Hrvatskoj koji na turističkom tržištu neprestano raste. Dokaz tome je da su prije 30-ak godina Plitvička jezera najviše posjećivali gosti iz država geografski bližih Republici Hrvatskoj kao što su Njemačka i Italija, a danas su ih dostigli, pa dijelom čak i prestigli turisti iz Velike Britanije, Francuske, Sjedinjenih Američkih Država, Južne Koreje, Tajvana i Tajlanda. Stoga razloga za brigu oko posjećenosti ovog nacionalnog parka nema.

Plitvička jezera su prirodni fenomen koji godišnje posjeti gotovo 1 500 000 turista. Ako se povedemo podatkom da hoteli nacionalnog parka godišnje ostvare oko 130 000 noćenja, jasno je da na Plitvicama ne postoji dovoljan broj hotela za smještaj gostiju. U prilog tome ide i podatak da gosti nerijetko smještaj traže u gradovima udaljenim i 30-ak kilometara od Plitvičkih jezera, kao što su Slunj i Korenica. Nerijetko se događa da gosti smještaj traže i u 70 kilometara udaljenom Otočcu. Na Plitvicama postoji ukupno 6 hotela, od čega 4 u vlasništvu nacionalnog parka i 2 u privatnom vlasništvu. Čak 3 hotela koja su u vlasništvu nacionalnog parka su kategorizirana sa 2 zvjezdice, što je poprilično loše ako uzmemo u obzir činjenicu da najviše rangirani hotel u hrvatskoj može imati 5 zvjezdica. Stoga je potrebno raditi na renoviranju hotela u nacionalnom parku kako bi se zadovoljile potrebe suvremenog gosta.

Izrađuju se brojne studije koje govore da Plitvička jezera već sada posjećuje prevelik broj ljudi te da bi im mogla zaprijetiti opasnost od zagađivanja, te da bi stoga trebalo povećati cijene ulaznica i tako smanjiti i broj posjetitelja, na način da Plitvička jezera posjećuju što bogatiji gosti. Ali kada bi se to i dogodilo, postavlja se pitanje gdje bi se te goste smjestilo, jer takvi gosti ne žele odsjedati u hotelima sa 2 zvjezdice. Nažalost, čini se da se o tome ne vodi previše računa nego se ide principom „Neka ide dokle ide“.

Što se privatnog smještaja tiče, on je puno razvijeniji i širi se iz dana u dan. Valja napomenuti da su u novije vrijeme kriteriji za dobivanje dozvole za iznajmljivanje privatnog smještaja puno stroži nego što su bili u poslijeratno vrijeme. Što se kampova tiče, trenutno stanje je zadovoljavajuće po pitanju kapaciteta jer se npr. još nikada nije dogodilo da se kamp zatvori zbog maksimalne popunjenosti. Ono na čemu bi svakako trebalo poraditi je renoviranje i

dodavanja sadržaja kao što su npr. dječja igrališta u kampu Korana koji se prostire na površini od 35 ha, a nema niti jedno igralište za djecu niti bilo kakav sportski teren. Valja istaknuti da su Plitvička jezera postala velika meta privatnih investitora pa je tako u planu izgradnja čak 4 hotela, od kojih se za sada samo s jednim krenulo u izgradnju, a ostali još čekaju na prikupljanje potrebnih dozvola. Plitvička jezera bila su i ostati će veliki „magnet“ za privlačenje gostiju, stoga nijedna investicija vezana uz turizam na tome području ne može biti promašaj već naprotiv, mudro uložen novac i velika prilika za ostvarivanje profita.

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Bunja, Đ.: Turističko poslovanje, Sveučilište u Zadru, Odjel za menadžment, Zadar, 2006.
2. Cooper, C., Fletcher, K. i ostali: Tourism principles and practice, 4. izdanje, Harlow, PrenticeHall, 2008.
3. Cvelić Bonifačić, J. : Kamping osnove hrvatskog i europskog kamping turizma, 2011.
4. Galičić, V., Ivanović, S., Lupić, M.: Hotelska prodajai recepcijsko poslovanje, Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija, 2005.
5. Kruhek, M.: Drežnik Grad – Srednjovjekovno naselje i kaštel Frankopana na Korani, Drežnik Grad, 2009.
6. Pirjevec, B.: Turizam jučer, danas ..., Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2008.

Pravilnici:

7. Pravilnik o klasifikaciji, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata, NN 57/95
8. Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli, NN 88/07
9. Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj, NN 75/08, NN 45/09

Internet stranice:

10. Baraćeve Špilje, www.baraceve-spilje.hr, 26.5.2016.
11. Booking, www.booking.com, 23.6.2016.
12. Croatia link, www.croatialink.com, 27.5.2016.
13. Grad Slunj, www.slunj.hr, 27.5.2016.
14. Hotel Degenija Plitvička jezera, www.hotel.degenija.com, 28.5.2016.
15. Mapio, www.mapio.net, 15.5.2016.
16. Nacionalni park Plitvička jezera, www.np-plitvicka-jezera.hr, 26.5.2016.
17. Najbolje u Hrvatskoj by Vikendplaner.info, www.najboljeuhrvatskoj.info, 12.5.2016.
18. Pod Rastočkim krovom obitelji Holjevac, www.slunj-rastoke.com, 27.5.2016.
19. Portal hrvatskog kulturnog vijeća, www.hkv.hr, 27.5.2016.

20. Turist Grabovac, www.kamp-turist.hr, 27.5.2016.

21. Turistička zajednica općine Rakovica, www.rakovica-touristinfo.hr, 26.5.2016.

Ostali izvori:

22. Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada, Odjel za statistiku:
Mjesečno priopćenje za turizam, br. III, 2013.

23. Plan upravljanja nacionalnog parka Plitvička jezera, Ministarstvo kulture Republike
Hrvatske, Plitvička jezera, 2007.

POPIS TABLICA

Tablica 1. SWOT analiza smještajnih objekata u nacionalnom parku Plitvička jezera	27
Tablica 2. Hotelski smještaj – dolasci, noćenja i prosječna duljina boravka u periodu od 2012. do 2015. godine	30
Tablica 3. Kampovi – dolasci, noćenja i prosječna duljina boravka u periodu od 2012. do 2015. godine	33
Tablica 4. Privatni smještaj – dolasci i noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine	36

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Hotelski smještaj – dolasci u periodu od 2012. do 2015. godine	31
Grafikon 2. Hotelski smještaj – noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine	32
Grafikon 3. Hotelski smještaj – prosjek duljine boravka u periodu od 2012. do 2015. godine	32
Grafikon 4. Kampovi – dolasci u periodu od 2012. do 2015. godine	34
Grafikon 5. Kampovi – noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine	34
Grafikon 6. Kampovi – prosjek duljine boravka u periodu od 2012. do 2015. godine.....	35
Grafikon 7. Privatni smještaj – dolasci i noćenja u periodu od 2012. do 2015. godine.....	36

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Nacionalni park Plitvička jezera	2
Slika 2. Unutrašnjost Gornje Baraćeve špilje.....	6
Slika 3. Rastoke.....	9
Slika 4. Recenzije hotela na stranici booking.com.....	28